

ABONAMENTUL:

Un an . . . 28 — Cor.
 6 luni . . . 14 —
 3 luni . . . 7 —
 Pe lună . . . 2 40 "

Pentru România și
 străinătate:

Un an . . . 40 — franș

Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACTIA
 și ADMINISTRATIA:
 Strada Zrivoi N-rul 1a.

INSERȚIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.

Mașinute publice și loc
 deschis co la șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se in-
 naș oiază.

ROMÂNUL

Franta și România.

Paris, 29 Iulie.

(S) Vizitele recente, de curtoazie și de simpatie, ce s'au schimbat între Paris și București, au adus la ordinea zilei chestiunea relațiilor dintre Franța și România. Au trecut ani de zile de când nici un semn de apreciere, de bună voință, n'a mai venit să recompenseze aducerea aminte de timpurile când România era așa de mult legată de Franța, căci îi era recunoscătoare pentru că ajutat-o să-și realizeze unirea.

Serbările desvelirii statuei lui Cuza-Vodă la Iași, au fost o ocaziune de a face actuală chestiunea relațiilor noastre cu Franța. Se-am permis atunci, în coloanele acestui ziar — care și-a făcut un obicei din a nu lăsa să-i scape nici un eveniment ce interesează soarta neamului — să reamintim Românilor rolul mare, decisiv, ce l'a jucat Franța lui Napoleon III în istoria unirei celor două principate dunarene. O spunem și de astăzi fără nici o jenă: Dacă Napoleon III. n'ar fi întins Românilor mâna sa protectoare ca să ajute să învinga pedicele uriașe ce stăteau în calea lor, unirea Munteniei și Moldovei ar fi fost imposibilă atunci și sigur că ar fi întârziat încă vreo-câteva decenii. Fără îndoială că de făcut ea tot se făcea însă mult mai târziu și cu mai mari sacrificii!

Soarta, ale cărei legi sunt așa de schimbătoare, a voit ca Români să nu se bucure mult timp de acest ajutor eficace al Franței care i-se oferea și pentru mai departe, pentru

realizarea altor idealuri și mai strălucite, și mai mari pentru neamul românesc decât acela realizat la 1859. Tocmai când ne pregăteam să dăm o lovitură mare, când eram pe punctul de a schimba radical soarta acestei națiuni printr'o sfortare uriașă și decisivă, a venit căderea lui Cuza-Vodă și imediat apoi nenorocitul război din 1866, care a fost pentru Franța o înfrângere indirectă, căci a fost întărirea Prusiei. Patru ani mai târziu Napoleon III. a căzut și el și prin aceasta s'a sfârșit acea întreagă serie de planuri îndrăznețe și grandioase, cari erau legate de destinul acestui mare împărat.

Franța eșise zdrobită și umilită din acea gigantică luptă din 1870. România nu-și realizase încă independența, era încă în epoca fragedei copilării, mai avea nevoie de sprijin. Și tocmai în această perioadă critică marea ei protectoare, Franța, zace rănită, fără putere. Dacă Franța ar fi fost tare la 1878, tot așa de tare ca în 1859, noi n'am fi pierdut Basarabia. Și dealtfel ea a făcut tot posibilul ca să ne servească, dar vocea ei în congresul dela Berlin era așa de slabă pe lângă vocea Germaniei, devenită arbitrară Europei, Căpitanul de fier, care nu s'a lăsat condus decât numai și numai de interesele Germaniei, nu avea nici un motiv să ne scape Basarabia. Din potrivă: dând Rusiei această provincie românească știa că creiază o rivalitate între România și Rusia și aruncă plâpândul stat român în brațele Germaniei și ale Triplei-Alianțe, creiată mai târziu dar concepută deja de Bismarck.

Ce departe am ajuns deodată, prin voia destinului și prin colaborarea dușmanilor no-

ștri, de politica Franței! Ea care ne-a ajutat să ne ridicăm în picioare, ea care nu o singură dată s'a expus pentru noi, a trebuit să vadă și aceasta: departarea noastră de Paris și apropierea de Berlin. Cu drept cuvânt Francezii au putut să spună că suntem niște ingrati și cu drept cuvânt ne reproșează și astăzi atașarea noastră către destinele și către politica Germaniei.

Satisfacțiunea lor însă crește pe măsură ce se învederează, din ce în ce mai mult, că Germania și surata ei, Austro-Ungaria, nu ne sunt amice sincere, că dragostea lor pentru noi este vitregă. Au ajuns și Francezii să vadă că rezultatul politicii noastre germanofile este că Români din Ungaria sunt din ce în ce mai apăsați și mai prigoniți de către oligarhia maghiară care se lauda că are hegemonia în Tripla-Alianță. Situațiunea în care ne găsim este una din cele mai ridicole: pe de o parte statul român face interesele Triplei, pe de altă parte patru milioane de Români din Austro-Ungaria sunt expuși desnaționalizării!

Să căutăm acum cari sunt actualele noastre relații cu fosta noastră binefăcătoare.

Grație politicii făcute de statul român în ultimele trei-patru decenii am ajuns așa departe cu relațiile noastre cu Francezii încât regele Bulgariei, regele Serbiei ba și regele mai alaltăeri principe al Muntenegrului, au mai multe simpatii în Franța decât suveranul român. Francezii, cari odinioară se interesau de aproape de noi și în mod frățesc, ei cari prin savanții lor au apărat ideea latinității noastre, astăzi aproape nu ne mai cunosc. Ideea că România ar fi aliata secretă a Ger-

Depărtate ecouri din sufletul românesc.

La prilejul unui studiu al dlui Pericle Papahagi despre „Poezia înstrăinării la Aromâni”.

De Ion Scurtu.

III.

Despărțirea bărbatului de soție și copii, a căsătoriei de părinți și logodnică, este al treilea moment psihologic în poezia înstrăinării la poporul aromân. Obiceiul de a părăsi căminul pentru mai multă vreme, va fi fost vechiu la frații noștri, căci de timpuriu îi găsim — mai ales pe cei din Epir — dedați comerțului, unui comerț foarte întins, având legături cu Italia, Spania, Franța, Ungaria, Austria. Multe și vechi erau casele lor comerciale, înființate în aceste țări.

Dar înstrăinarea asta nu se făcea în proporție spaimântătoare de azi, când elementul aromânesc e dușmanit de toate neamurile conlocuitoare. De atâtea ori, în cursul anilor din urmă, Aromânii au fost omorâți fără apărare, de tarmele lor decimate de comitații bulgari și antartții greci. Un cântec plânge astfel sărăciirea marilor proprietari de turme sau „celnici”:

Unde ti-s miile de oi?

Când se urcau frunții prin cetate

În picioare săreau beii și guvernorii.

Pe urma multelor prigoniri a venit ruina și pe urma ruinei jalnicul obicei al înstrăinării, departe de a fi stavilit, se răspândește tot mai stăruitor, așa că — de nu se vor îmbunătăți împrejurările nu va fi mirare să reinvie emigrarea în masă a Aromânilor, cum s'a întâmplat între anii 1769 și 1800, când sate și orașe înfloritoare, de câte 30—70.000 locuitori, au fost părăsite de veci.

Cu jale exclamă patrioticul autor: „În zadar vom căuta Gramostea, Nicolita, Linătopea, Jarganii și mândra Moscopol de altădată. În deșert vom căuta Graba, patria nemuritorului Șaguna! Doar zidurile și colonadele acoperite de noroi ne mai vorbesc de ce a fost! Doar fântânile secate ne mai amintesc de ele! În locul vieții aromânești: a graiului figurat și dulce, răsună glasul buinței și cucuvelor; în locul cântecelor de nuntă, cari zguduiau pământul, îți răspunde ecoul, tristul eou că mărirea aromânească de altădată a apus! Un pas dușman străbate colinele înverzite și munții plini de pășune, care zădarnic adastă gurile blândului popor al oilor, în deșert asteaptă tălângile cu glas poetic.

Totul s'a dus, și un fior de îngrijorare te străbate, gândindu-te că ar putea să se întoarcă aceste vremi de restriște pentru frații mei!”

Pentru înstrăinare și străinătate, Aromânul n'are decât vorbe grele și blesteme:

Cui faceți de mamă să se despartă:
 Dumnezeu să-i stăruie viața.

Stângă-i-se numele,

Stângă-i-se viața.

Cui faceți de mamă să se despartă:
 De câte blesteme capata dela nevastă,
 Via să nu se mai înfoare de unde este,
 Și mai mult de a fecioacelor blesteme
 Cari se ofilese nemăritate.

Când e să plece cineva în străinătate, plecarea lui se cunoaște cu câteva zile înainte. Rudele și prietenii se perindează pe la casa xenitului (așa se numește cel ce se înstrăinează), ca să-i ureze drum bun și întoarcere cu sănătate. În ajun de plecare, rudele mai deapropo vin cu daruri, ca să petreacă ultima oară cu toții, să nu-i pară xenitului despărțirea prea grea. În jurul mesei se cântă atât de jalnice cântece, că nici lacrimile soției, mamei și ceilalți iubiți nu pot alina suferința toată. Petrecerea ține până în zori, când sosește cărvănarul, cărăușul cu care va pleca xenitul. Acum totul este gata; porțile se deschid; o fecioară varsă două donițe cu apă, peste care trece xenitul, ca să-i meargă cu plin; o soră varsă două cano cu vin pe capul și coada calului de drum și cu toții se pun în mișcare, cântând:

Celnicame de altădată

Unde ti-e fala-ți laudată?

maniei produce în sufletul oricărui bun francez un sentiment de repulsiune adâncă.

Totuși în timpul din urmă multe s'au schimbat și relațiunile noastre cu Franța s'au îndulcit simțitor. Și ceace este frumos și semnificativ este că pasul de apropiere l'am făcut amândoi de-odată, împinși de același sentiment de simpatie, de conștiință de rasă. În anul acesta au fost în țară mai mulți publiciști francezi, bărbați politici de talia dlui Deschanel, acum președinte al camerei și poate încurând președinte al republicii. Vizitele schimbate între consiliile municipale ale celor două capitale, Paris și București, au avut un caracter foarte cordial și au contribuit mult la încălzirea relațiilor.

Suntem, bine înțeles, foarte departe de un acord politic. În privința culturală Franța a predominat într'una la noi în țară, noi trebuie însă să avem în vedere mai cu seamă relațiunile politice. Aici este încă mult de reconstruit căci ultimele zeci de ani au distrus așa zicând tot ce au creiat: marele comitet al Unirei, Napoleon III. și Cuza-Vodă. Suntem convinși că o nouă apropiere de Franța ne va aduce numai foloase și de aceea nu trebuie să întârziem a lua măsuri în consecință.

În jurul autonomiei bisericii sârbești. Față de svonul ce se lățise mai zilele trecute, că anume Sârbii vor porni o deputațiune monstră la Petersburg cu scop de a hotărî pe țar și diplomația rusească să intervină pe cale diplomatică în favorul Sârbilor, organul oficios al radicalilor sârbi „Zastava” afirmă că nici un for sau persoană competentă n'a exprimat asemenea intențiuni. Sârbii din Ungaria vor lupta acasă, cu mijloace legale, pentru recăștigarea drepturilor ce li s'au răpit. În curînd toate partidele sârbești vor ține o conferință comună spre a hotărî mijloacele de luptă.

Nouile legi militare. Ministrul de honvezi a trimis ieri autorităților competente din țară textul nouilor legi militare împreună cu partea primă a instrucțiunilor de cari am vorbit într'unul din numerii noștri trecuți. Autoritățile se plîng că prea puțin timp le rămâne pentru a studia temeinic nouile instrucțiuni, dat fiind că încă în 10 a lui August se și încep asențărilor în întreaga țară.

Plînge-mă mamă și jalește-mă,
Căci eu pornesc în străinătate;
Am să trec și peste mare,
Nu se știe a mea înturnare.

Convoinul merge încet. Din fiecare poartă ieșe câte un vecin, câte o rudă, care mărește convoinul. În răstimpuri răsună cântece de jale și blestem:

Grea și îndepărtată este străinătatea
Și foarte istovitoare!
Ea de-sparte pe fiu de mamă,
Desparte surori de frați,
Desparte și pe însuși.
Toțmai unde se despărțian,
Munte cu munte se întâlnea,
Frunza de pe fag se scutura,
Răul apa și-o turbura,
Și toți ea ceara îngălbeniau.

Mirele, istovitul de durere, merge cu capul plecat, pe când mireasa îi zice înduioșător:

Du-mi-te, iubite, cu bine,
Și să nu uți să-mi scrii într'una;
Uită-te în sus și uită-te în jos!
Ian privește câmpia verde,
O rouă subțire a căzut;
Să nu crezi că-i de Dumnezeu,
Ci-i de dorul mare al meu.

Vlaicu!

Minunatul sbor Hațeg — Orăștie.

„Din Orăștie plecasem mai acum sunt trei ani pe jos cu modelul aeroplanului în lume — la Orăștie vreau să mă futore sburînd”.

Hațeg, 1 August.

Așa ne spunea Vlaicu Luni după minunatul sbor din 28 I. c. la Hațeg, când își curăța motorul. „Numai să nu spuneți nimănui — adăogă -- să nu răsufle. Vreau să sbor ca pasărea, fără avis și fără reclamă. Las că-i voi trezi eu Miercuri dimineața pe Orăștieni, cercuind la sosire de câteva ori deasupra orașului...”

Și nu știau decât câțiva, Marți seara, nici în Hațeg, nici în Orăștie, că Miercuri în zori de zi se va inaugura prima linie aeriană între aceste două orașe, cari rivalizează acum, care să-i dea cinstea cea mai mare marelui fiu al comitatului Humedoarei.

Dar câteva automobile staseră încă de cu seara pregătite, să urmăriască sborul șoimului nostru. Erau două ale lui Eugenio Peccol --- italian, mare proprietar de fereștraie, sportsman pour sangue, cum numai un pasionat italian poate fi, protector dela început al sborului lui Vlaicu la Hațeg, care a făcut gratuit întreg hangarul și locurile de șezut — unul al marelui proprietar Kendeffy și al patrușca al contelui Bethlen, sportsmani distinși, cari arătaseră cea mai sinceră admirație șoimului nostru.

Era dar ca numai vremea să fie favorabilă. Căci din Orăștie ne anunșaseră, că hangarul e gata --- fără să adulmece surpriza care-i așteaptă. Și sborul se va face!

O noapte fără somn și fără odihnă.

Adecă doar din toți câți știuseră de sborul zorilor de mîne, singur Vlaicu dormise liniștit. Ne-am culcat la nouă. Dar când era pe la miezul nopții abia trecut cu ceva eram afară în grădină să cercetăm frunza celor doi plopi cum tremură și cum se mișcă?! Și decepție: Dinspre partea Orăștiei nori grei de ploaie și tresăriri de fulgere.

La despărțire se petrec scene pline de dragă-lășie. Iubita întrebă pe vrut cui o lasă și se roagă s'o ia cu el în străini. Rînd pe rînd, voinicul încearcă s'o liniștească, spunând că o lasă în paza mamei, tatei, fraților, surorilor lui. Ea răspunde că părinți, frați și surori a avut și dânsa, iar dacă s'a măritat, a făcut-o de dragostea lui. Voinicul vrea să o îmbune, zicându-i că o lasă în case nouă, frumoase și mari, dar nevasta se turbură și mai tare:

Arză-le focul de case;
Eu tot am să viu cu tine!

Acum voinicul arată iubitei greutatea drumului, ci ea se roagă s'o prefacă în potârniche și s'o așeze călare pe calul lui.

-- Dragă's furi, mi te răpesc!
-- Fă-mă măr, poartă-mă'n sân!
-- Mă tem că uit și mi te mușc!
-- Fă-mă galben, poartă-mă'n pungă!
-- Mă-e că uit și mi te schimb!

În sfârșit, resenmată, iubita spune pribeagului:

Du-mi-te, iubite, cu bine,
Cu trandafirul în mână!

Ș-am intrat în casă cu plumb în inimă, că nu avem noroc. Dar cine să poată dormi?!

Când se făcuse două după miezul nopții, noapte încă, ne trezirăm iață 'n iață în piața orașului primarul, căpitanul poliției și câțiva încă, cari prinseseră vestea și cari toți avuseseră noapte cu nesomn, arzând de dorul să vadă din nou minunea, care va da aureolă de glorie orașelului nostru. Notez, că administrația atât orășenească, cât și cea din cerc a avut o atitudine model, în mare parte ci mulțumindu-i succesul strălucit material al sborului. A prestat, ceace ar trebui să imite pretuțideni administrația. Și nu s'a simțit nici aci lipsa cărcotașilor și intriganților stupizi.

Vlaicu dormea liniștit. Dar când se făcuseră patru — sborul era proiectat pe orele cinci — ne trezim deodată cu el la hangar. Vremea se răsbunase. Nu clătea frunză. Automobilele se scurseră. Iar Vlaicu vesel, privind cum se undoaie liniștit stegulețul alb de pe creasta hangarului, în abureala limpede a răsăritului, ne dete semn să spunând și prietenului luon să scoată mașina și șoptindu-i cu'n zimbet de șireată satisfacție: „Azi îi tai pe toți!”

Dela poala Retezatului peste dealul Orlea și valea Streiului mai departe.

„Plec dar!” Și dealul viilor era plin de lume. Se răscolise o mișcare neobișnuită în orașul liniștit. Primul automobil plecase peste deal și aștepte ivirea în văzduh a măestrei pasări la înălțimea drumului, cale de 25 klm. Era primarul și căpitanul orașului în el și Miron, vărul lui Vlaicu, feciorandru țaran, dar mai istet decât zecce moneuri.

Locul ascensiunii era cam de cinci sute metri departe de dealul viilor, peste creasta cărăușului trebuia să străbată Vlaicu în valea Streiului spre Orăștie. Dealul înalt de peste 300 metri. Problema grea de rezolvit sborul peste el. Cu automobilul al doilea, condus de însuși proprietarul Eugenio Peccol, cel mai dibaciu cărmuitor de automobile, ce l'am întâlnit în viață, plecase și dna Dr. Victor Bontescu și dl Dr. Leo Parasca, așteptând ascensiunea cale de 3 klm. creștetul dealului.

Celelalte două automobile așteptau ascensiunea. Insuși marele proprietar Kendeffy ajutau

Să nu uți de vorbele mele,
Nici de lunătățile toate.
Să scrii într'una carte,
Ca să aflăm de sănătate;
Cartea albă, slova neagră
Să fie cu vorbă dragă;
Cu cărțile dela tine
Am să umplu sânul meu
Și am să le tin închise,
Să visez frumoase vise.

Departe, în străini, dorul iubitei are răsunet în sufletul celui vrut:

Pornii să merg la satul meu,
Pornii să merg la mama mea;
Iloaie și grindină bătea;
Pornii să mă due la sora-mea,
Vânt și furtună vijelea;
Dar când pornii la vruta mea,
Soare și frumsețe s'arăta!

Iubita e în stare să facă daruri de mare preț căraușului care-i va aduce pe dragul ei:

De mi-l aduci pe calea mare,
Îți dăruiesc salba cu galbeni de preț;
De mi-l aduci prin munte,
Te cinstesc cu galbenii ce-i port pe frunte.

ținerea frînghieii. Un sbârnaît de motor, ce ne venea răsleț spre culmea dealului și minunata pașere saltă în aer. Ura!!! Și s'a început apoi o goană nebună. O întrecere dintre cele mai mărețe. Soarele chiar miia în răsărit. Rătezatul și cununa întrecă de munți dimprejur, par'că să vază și ei minunea, își desvăluiră repede culmile din vălul de neguri.

Vlaicu, ca să poată lua înălțimea făcu o admirabilă spirală deasupra orașului, salutând cu mâna mulțimea trezită abia din somn, ce se ivia umită prin grădini, pe culme, prin ferestrele caselor. Iar circuitul acesta de cel puțin 7 km. l'a făcut cu așa viteză, cât ultimul automobil, mînat cu o iuteală vertiginoasă cei 3 km. până în creștetul dealului, ajunsese culmea mult mai târziu decât o trecuse Vlaicu.

Iar noi cei din automobilul al doilea, porniți deodată din culme cu primul sven al motorului mașinei de sburat, nici nu ajunsesem bine la 6 km. și iată-l deodată în urma noastră, apărind deasupra gorunilor pădurei orășenești peste vii, aparatul. Și se întindea și valea și drumul văii Streiului larg înainte.

Goana nebunii întreceri.

Mulțimea albă a gârboviților secerători împetrită și drumul și întreaga vale a Streiului. Dar acum erau înălțați cu toții și cu fruntea sus spre albastrimea nemărginită. Răsărise soarele. Iar Vlaicu sbura înainte. Și semnul crucii ce-l petrecea, nu era cel al umirei neștiitoare, ci era binecuvântarea celor cari îl știau că e sânge din sângele lor.

Iar noi treceam înainte cu șuer ascuțit de sirenă, păstrînd viteză de 70 km. la ceas și saltând în sbor peste podețele podurilor și tăind ne-nuște curbele drumului. Dar, cu toate că pleasem bine înainte, la 15 km. în sătulețul Bretea ne-a ajuns și la Ruși ne-a lăsat și dela Batiz încolo l'am pierdut din zăre și numai aclamațiile poporului răscolit de prin lanuri, ne spuneau că pretutindeni pe unde noi ne tiram cu iuteală de 60—70 km. la ceas, el sburase cu 100!

Un moment de nema simțită măreție a fost, când între Bretea și Ruși ajunserăm alături: Vlaicu sus în albastrime la 300 metri, iar noi paralel pe-o pantă dreaptă cam de 5 km. a șoselei, răscolind în goană vertiginoasă întreagă

pulberea drumului. Și se ațitase duhul sportmanului dela întreceri în protectorul și diriguitorul nostru, se răscolise în el sângele de focos italian. Aținea maximalul vitezei, ni-se părea că sburăm și noi: mașina bufnea răsbufnind, văzduhul șuera în urmă-ne, iar sirena urla ca turbată. Dar de sus din văzduhuri străfulgerau sclipitoare în bătaia răsăritului helicele șoimului și motorul Gnome sbârnaia liniștit și tot mai nainte și se auzia pe urmă numai zumzet, din șoim se făcuse albina. Iar când a fost pe la jumătatea drumului, cu ceva dincolo de fumul sur al urloaielor fabricii de fier din Calan, îl pierdusem din zăre.

Nu aveam teamă. Știam că va isbândi.

În iuteala vertiginoasă cu care-l urmăream ajunserăm și întrecusem primul automobil la satul Băcia, pe la podul Simeriei cam 19 km. de Orăștie. Dar pe Vlaicu nu l'am mai zărit decât o clipă numai, un punct peste cerul Orăștiei. Ajunsesese la țintă. Ori poate a fost o năluca numai.

Aterisarea. — Sosirea.

Ațitaiți de-o nemaipomenită aprindere să-i strângem mâna și să-l felicităm, parcuserăm cei 19 km. în 17 minute. Și când colo în capul orașului la poarta aleii orășenești, deasupra căreia pe-o coamă lină de deal e făcut hangarul pentru sborul din Orăștie, cine ne întâmpină, săltându-și pălăria?!... Era Vlaicu!!!

„Păsăroiu! e în cuib deja — ne spunea răzând. Așa-i că v'am tăiat?!”

Făcuse drumul de 49 km. în 30 minute, mai cercuind încă vreme de 3 minute nainte de aterisare deasupra Orăștiei ca s-o trezească. A făcut apoi o aterisare admirabilă pe nu puțin accidentatul teren, tocmai la hangar, la care lucrau încă meșterii bărdași.

Automobilul dlui Kendeffy parcursese drumul cu 80 H. P. în 50 minute.

A fost o senzație nemaipomenită pentru Orășteni sosirea lui Vlaicu prin văzduh la Orăștie. Bătrânul Murăș și turnulețul bisericeții din Bintiș vor fi tresăltat de sigur: iată șoimul nostru și-a ținut cuvântul!

Dumnezeu să-l binecuvinte.

Și au sosit pe urmă spre întâmpinarea-i orăștenii: d. Dr. Vlad cu doamna, mama și sora

— prietini și vechi protectori din copilărie ai lui Vlaicu, d. căpitan Florianu, d. Dr. Boca primaranțatorul sborului din Orăștie și pe urmă... lumea toată și toți îl priveau cu nespūsă admirație și cucerniei șopteau în seninul dimineții rugăciunea:

Dumnezeu să ni-l țină!

Sborul astfel introdus din Dumineca viitoare la Orăștie va fi o adevărată serbătoare:

Iată dar profetul care și în patria sa e recunoscut!

Rap.

Situația politică în Austria.

Viena, 1 August.

Relativ la chestiunea împăcării Cehilor și Germanilor din Boemia am putea aplica cred, foarte bine maxima: „Dificile est satiram non scribere”. E în adevăr foarte greu să-ți păstrezi seriozitatea, când vezi că și de data aceasta mult discutata împăcare a Cehilor și Germanilor, cu toate interminabilele ei conferențe, a dat un rezultat negativ, iar impresia ce o câștigi în urma acestor tratative e mai mult decât tragicomică.

E foarte trist ca două națiuni așa de emnente să rămâie și mai departe pe picior de război din cauza unor chestiuni de detalii pe cari nu le pot rezolvi în comună înțelegere, cu toată dorința reciprocă de a ajunge odată la o înțelegere și cu toată convingerea fermă că această stare de lucruri e dăunătoare nu numai intereselor ambelor naționalități, ci și întregului regat boem.

Unii și-au dat silința să tănuiască oarecum motivul adevărat al intreruperii tratativelor, pretextând că oamenii de încredere ai ambelor tabere au nevoie de repaus în urma nervozității continue la care au fost expuși.

Forma aceasta de scuză a fost aleasă pe simplul motiv că ambele părți compaciscente au ajuns la un punct mort în tratativele lor, pe care în împrejurările de față nu-l mai puteau clarifica. Totodată, acceptând felul acesta de scuză, era dată și posibilitatea ca la

Vredniciei cărăvănari, amintiți aci, plecau de două sau patru ori pe an la cei înstrăinați, ducându-le daruri și scrisori de acasă. Oamenii de-o cinste exemplară, la întoarcere veniau cu tot felul de obiecte și bani, ce li se încredințau de cei înstrăinați pentru scumpii lor de acasă. Acești cărăvănari străbăteau fără și mari, ajungând până în Venetia, Ungaria, Posen și mai departe.

Adeseori, între străini, pribeagul îndură mișerie și pierde credința întoarcerii acasă:

Rândunelele tot vin și se tot duc,
Numai eu, nefericitul, nu mă mai duc;
Nu mă mai întore în țara mea,
Ci în neagra străinătate rămân;
Mândra mea mă blastămă
Iar nenorocita mea mamă mă tot cheamă!

În floarea anilor, iubita *xenitului* adastă cu săptămânile și lunile, cercetând pe toți călătorii:

Pe toți călătorii cari trec
Eu, biata, îi întreb,
Să-mi aducă vre-o știre,
Să nu sufer peste fire.

Voi junii și voi frumoși,
Voi tot pământul îl umbrați,
Voi toate țările cutreerați,
Nați văzut oare și pe **gionile** nostru?

Răspunsul e adeseori prea dureros; *gionele* s'a stins în străini:

Ti-l văzuram, frumoasă, li-l recunoscuserăm,
Și daruri îți aducem dela el;
Îți aducem galbeni,
Și închinăciune din parte-i:
Închinăciune pentru mama lui
Și mai mult pentru soție;
Tu, mamă cernită,
Să spui soției să se mărite,
Căci așa i-a fost ursit!

Altă dată, după așteptare de ani, biata soție se hotărăște să-și lase bărbatul și să se mărite cu altul, căci s'a săturat de așteptare, timp în care n'are voie să joace la horă, nici să meargă la nunți și drept semn de jale trebuie să poarte năframă neagră. Dar se întâmplă uneori ca soția stingheră să nu se mărite, ci să se îngroape de vie în mănăstire.

Dorința înstrăinatului de a-și revedea pe ai săi nu este mai mică:

Măi, tu colina și tu, munte negru,
Apleaca-te numai o leacă!
Apleacă-te, prefă-te câmpie,
Ca să văz casa iubitei mame!
Prefă-te în șos neted, prefă-ți-te pe loc,
Să-mi văz vatra cea cu foc!

Întoarcerea *xenitului* la cămin este întâmpinată cu mare alai de rude și prieteni; bărbații ies călări, înarmați și în faime de sărbătoare, ca să primească pe înstrăinat. Tot satul îl salută cu voie bună. Un xenit, care pierde departe de ai săi, se jeluște astfel:

Voi dragi feciori, feciori români,
Feciori din Sămăria,
În sat de veți ajunge voi,
În patrie când va fi să intrați iarăși,
Voi, dragi făcăi, să nu descărcați puștile,
Și nici din pistoale să nu trageți!
Și rogu-vă, nici ziua să nu intrați în sat!
Și nici cântoce să ziceți!
Căci aude mama mea și iubita sorioară,
Și aude rudetele mele amărite,
Care vor vedea că se reîntore
Toți tovarășii, toți feciorii,
Numai eu, nefericitul, rămân priure străini!

toamnă să fie reluate tratativele de împăcare, în speranță că vor avea mai mult succes.

Această speranță în reușita tratativelor este însă de tot disparentă, deoarece s'a putut constata din dispoziția sufletească, plină de pesimism, care s'a manifestat la toți compaciscenții cehi și germani. Această dispoziție pesimistă a fost expresia sentimentului public care s'a văzut înșelat în așteptarea sa, când, în loc de restabilirea echilibrului politic și național din Boemia, lucrurile au rămas tot acolo unde au fost și mai înainte. Restabilirea acestui echilibru va fi foarte grea, cu toate aparentele apropieri între ambele naționalități, apropieri cari au ieșit la iveală mai ales în decursul tratativelor de împăcare.

De sigur că și situația parlamentară va fi la toamnă cu totul alta, decât cum ar fi fost în caz că împăcarea era făcută. Toate proiectele și combinațiile care se bazau pe încheierea păcii între Cehi și Germani, sunt zădărnice în urma acestor conferențe nereușite, în special formarea unui cabinet ministerial compus din parlamentari (deputați), care nu va putea fi realizată decât mult mai târziu...

Cercurile militare conducătoare se ocupă acum cu lucrările cari le recer reformele militare, mai ales însă cu chestiunea noilor ajustări ale artileriei. Chiar și presa discută cu un viu interes problema „bronz sau oțel” despre care se tratează în articolele specialiștilor, încât e teamă că discuția nu se va termina degrabă. Publicul mare se interesează numai foarte puțin de esențialitatea chestiunii; unii știu însă că aici e vorba de o deciziune care poate avea urmări neplăcute pentru bugetul statului nostru, sau mai bine zis pentru impozitele ce vor urma. Aceste considerații vor fi dătătoare de ton și pentru atitudinea parlamentului, dar și pentru a delegațiilor cari se vor ocupa cu această chestiune.

Austriacus.

Războiul italo-turc.

Destăinuirii senzaționale asupra intenției Turciei de-a fi voit să împartă Tripolisul între Anglia și Franța.

Fostul ministru de externe al Italiei, marchizul Capelli, a fost interviewat de un redactor al ziarului „Neue Freie Presse”, căruia i-a făcut declarația senzațională că Italia s'a grăbit să declare anexiunea Tripolitaniței din pricină că Turcia ar fi intenționat să împartă provincia între Anglia și Franța. Spicuim, în cele ce urmează, interesantul interview al fostului ministru din cabinetul Rudini.

Marchizul Capelli declară că nu crede într-o apropiată încheiere a păcii. „Nu văd pe bărbatul turc puternic, și nu cred că el să se aplece în Turcia de azi. Un astfel de bărbat l-a avut Franța în 1871, în persoana lui Thiers, el a avut curajul moral, de a se ridica deasupra popularității și de a încheia pacea și Jules Favre declarase că Franța nu va pierde o piatră din fortificațiile ei și o palmă de teritoriu”. Nu situația externă, ci împrejurările din lăuntru împiedecă pe Turcia să încheie pacea.

Intrebat dacă nu crede cumva într-o victorie finală a Turciei marchizul a declarat: „Dimpotrivă. Am ferma convingere că cu cât Turcia întârzie pacea cu atât e în mai mare pericol.

„Ea riscă, în cazul unei complicațiuni, să-și vadă pierdute posesiunile ei din Europa și va trebui să se retragă cu totul în Asia.

„Și apoi, cu cât războiul va dura mai mult cu atât va deveni mai puțin probabilă reîntoarcerea insulelor ocupate de Italia, sub jugul turcesc.

„Italia a făcut foarte rău când a promis conțelului Aehrenthal să nu strămute teatrul războiului pe litoralul Adriaticii. În caz de război, nu trebuie să ai decât un singur gând: să-ți ajungi scopul, și asta cât mai curând.

„Italia a comis greșala de a fi cruțat flota turcească, când ar fi putut foarte ușor s'o nimicească la Beirut. Dacă n'am fi cedat stăruințelor Austriei, am fi putut forța în Noemvrie Dardanelele, cari erau foarte prost apărate atunci”.

Redactorul ziarului vienez, observând marchizul că Italia s'a grăbit să proclame anexiunea înainte de cucerirea de fapt a Tripolitaniței, fostul ministru a răspuns următoarele:

„Știu că această proclamație prematură a provocat în Europa critice aspre. Voi însă s'o explic. Am procedat repede, pentru că Turcia era pe punctul să facă ceva ne mai auzit — era vorba să dea altora provincia pentru care duce azi război cu noi. O parte din provincia Soleum, din Cirenaica o dăruise Egiptului, adică Angliei — iar provincia Gadames, adică o parte din Tripolitania, voia s'o dăruiească Tunisului, cu alte cuvinte Franței. Atunci ne-am grăbit să declarăm suveranitatea noastră, evitând astfel de-a provoca complicațiuni cu aceste două puteri.

„Italia are un drept istoric asupra Tripolisului. În adevăr — a declarat Capelli — Carol V a cucerit Tripolisul, unde a zidit un castel imperial. Or, el fiind și stăpânitorul Neapolului, împăratul a dăruit acestui regat provincia africană. Neapolul n'a renunțat niciodată la Tripolis. Provincia a fost băntuită totdeauna de pirați, iar Turcia a acaparat-o abia la anul 1835. Stăpânirea turcească constituie acolo numai un accident.

„Neapărat, nu pun nici o bază pe asemenea drepturi istorice. Pe noi ne-a mânat în Tripolitania motive politice.

„Prin tratatul dela Berlin, Austria a căpătat Bosnia și Herzegovina, Anglia a pus mâna pe Egipt, Franța pe Tunis și acum în urmă pe Maroc. Numai Italia n'a avut nimic, și acum era fatal ca Anglia sau Germania să pună mâna pe Tripolis — ne-am grăbit să-l acaparăm noi”.

Marchizul Capelli și-a încheiat interviewul arătând că dorința Italiei e ca să se încheie cât mai curând pacea: „Dorim pacea cât mai curând. Răsără la Constantinopol omul puternic, care să aibă curajul să încheie pacea, și aceasta cu atât mai mult cu cât Sultanul va rămâne recunoscut ca șef religios în Tripolis, chiar după stăpânirea italiană.

„Noi, în Italia, avem în Giolitti, un bărbat puternic. Afacerea Manuba, de pildă, era foarte dificilă. Ea ar fi putut avea, foarte ușor, urmări grave. Dar Giolitti a fost destul de tare ca să înlăture pericolul. Așa trebuie să lucreze un bărbat puternic în împrejurări grele.

„Dacă Turcia nu ne va ceda, vom aduce mai departe cele mai mari sacrificii, nu ne vom liniști până ce nu vom avea stăpânirea nediscutată a Libiei”.

Acesta e, în rezumat, interviewul marchizului Capelli, vice-președintele camerei italiene. Pe lângă declarația că Italia e ferm decisă să ducă războiul până la capăt, el conține destăinuirea senzațională a intenției imperiului otoman de a împărți Tripolitania între Franța și Anglia.

**„VÁROSMÁJOR SANATORIUM
și HYDROTHERAPIE”**

Budapest, Városmajor-u. 64.

Director :
Dr. ADALBERT COSMUTZA.

Mulei Hafid poet și cântăreț profetic al renașterii islame.

Sultanul Mulei Hafid actualul suveran al Marocului, acela care a avut tristul rol istoric de a fi iscălit tractatul de punere a țării sale sub dependența Franței, este considerat în lumea arabă ca un poet foarte celebru și profund filozof. Din versurile lui se poate vedea că, dacă în acțiunea lui politică s'a manifestat ca un om slab, lipsit de voință și de energie, în schimb sufletul lui vibrează de cea mai adâncă conștiință a ingenuității țării sale și de speranța aprinsă de a o vedea odată ridicată dimpreună cu întreg islamul.

Poate că acestor sentimente se datorește și hotărârea de abdicare dela care guvernul francez nu poate cu nici un chip să-l abată.

Iată câteva fragmente dintr'o poemă ajunsă celebră în întreaga lume mulzumană sub numele de Poema sultanului din Maroc, tradusă de arabistul ispaniol, Ricardo Baetza, și pe care noi o împrumutăm din un ziar francez.

Din înălțimile la care m'a ridicat destinul nu văd decât capete servil inclinate. Sunt așa de sus în acest moment încât mâna mea nu poate întâlni o altă mână, o mână amică.

Iși amintește apoi zilele fericite, când simplu cămilar, iubise pe mica sa Aneize, frumoasa beduină. Astăzi, înconjurat de onoruri și de bogății, stăpân al unui harem numeros, coplesit de plăceri, sultanul gândește nostalgic, la prima sa iubire, atât de frumoasă, atât de strălucitoare, cu toate că „gâtul ei ars nu era împodobit decât de o salbă de bronz”.

Ea era astrul meu unic și inima mea era firmamentul. Ca o gazelă, ea se juca zglobie pe paștea ochilor mei, și privirea ei îndurerată lucea ca aceea a cămilei rănite. Ce triste-mi par cânturile virtuozelor dela curtea mea. Nici odată dănturile egiptenilor mele dăntuitoare pe covoarele moi, nu vor face să uit alunecarea desenhelor împicioare pe nisipul pustului, o Aneiza mea.

Dar o altă durere mai aspră decât aceea a pierdutei iubiri strânge inima poetului.

Șacalii rătăcesc în grădina ta și pasările de pradă se rotesc peste cortul tău. Dar cine va îndrăzni să spue că Islamul nu va reinvia nici odată?

Negre de minciună vor fi buzele sale și pline de noroi gândurile sale. Focul este etern și insondabile sunt căile lui Dumnezeu. Oameni, de puțină credință. Puteți desera când muezzinul vă chiamă și astăzi la rugăciune din înălțimea minarelelor încă în picioare? Răbdare... ciasul e aproape, aproape, vă zic.

Răbdare, îmi șoptește destinul. Și așteptând ca astrul vechilor vremi să străluce din nou pe deasupra capetelor noastre, eu voi năzui mereu, mereu să înșir nestimate străluciri la salba minunată a Islamului; și fie că atunci ascuțitul sabiei răsbunătoare să ne deschidă în ceasul convenit calea biruinței finale. Noaptea cântă astăzi în taină cântecele mele; dar ziua de mâine le va întona în plină lumină, în libertate și glorie.

Așa cântă Mulei Hafid acela care a fost ultimul sultan liber al Marocului și care este primul sultan care și-a ingenuchiat țara strănului în timp ce diplomații francezi se joacă cu persoana sa resemnată și obosită în toate chipurile.

Decât asemenea oftări postume de sensibil neputincios nu ar fi făcut mai bine să fi murit cu glorie apărându-și neatârnată, sau să fi lăpădat sceptrul pentru care se simțea slab lăsând altuia răspunderea faptelor care-l chinuesc acum.

Trista soarte a neamurilor cari au fost sortite să aibă partea elegiacilor sentimentali pe mormântul idealurilor naționale când e ceasul încordării supreme și a supremei sforțări pentru fapte.

Casa studentească din Budapesta.

Tot mai mare interes se arată față de viața studentimei. Din Viena și Budapesta se lansează programe pentru ridicarea de alumneuri pe scara tinerimii universitare. În Iași se va forma, poate în curând, un cămin pentru studenții basarabeni. S'au adus în discuție, dar prea puțin ne-am lămurit și se pare că unii-alții sunt rău informați.

Ziarul „Românul” a arătat mult interes față de nevoile studentesti. De aceea îmi permit să aduc în discuție cum am putea avea în curând o casă pentru câțiva studenți.

Scrisoarea dlui Vasiliu Stroescu mă îndeamnă să contribuim și eu cu ceva la aceste discuții. Deja s'a început să se lucreze pentru studențimea academică din Budapesta. Dar par'că nu sunt slabi informați.

În Budapesta se poate face mult bine, dacă se lucrează cu cap, cu bunăvoință, cu puțin altruism și jertfă de timp.

La 1 Septembrie anul acesta se va începe distribuția unei sume de 1000 coroane pentru casa studentească din Budapesta. Până acum nu avem casa aceasta. Și cum vom cheltui banii aceștia?

Vă răspund cu un exemplu din trecut. Se vor împărți paralele între vre-o câțiva studenți și astfel s'a cheltuit o mie de coroane. Dar nu cred, că se distribuie mai mult ca o sută de coroane unui student. Și oare cât timp îi va ajunge lui o sută de coroane numai pentru cvartir? Maximul patru luni! Și anul școlar ține cel puțin 9 luni.

Ce-am făcut prin urmare?

Fondul de cvartir pe patru luni la 10 studenți. Dar ei nu au lipsă ca să aibă o sută de coroane, ci să li se mai îmlesnească toate lucrurile trebuincioase. Și cu 1000 coroane s'ar putea, ba ne-ar mai rămânea și parale.

În cercul al VIII și IX din Budapesta cvartirurile sunt mai ieftine și nu sunt peste mână dela universitate. Acolo e mai puțină comuniștie și mai puțin element semit imoral, ca în celelalte districte. Am avea în districtele acestea cvartire mai ieftine, liniște, mediu mai moral și aproape de universitate.

Acum în Budapesta trăește un număr însemnat de Români pensioniști sau funcționari. Aceștia formează colonia română în marea judeo-maghiară. Se aseamănă la nume cu colonia din Viena, dar în fapte câtă deosebire.

Colonia din Budapesta arată un interes înfinit de mic față de studentime, față de societate și față de puținele fapte și mișcări purcese din imboldul național. Nu simt membri coloniei nici o atragere față de consăngenii lor...!

De exemplu anul trecut studenții țineau serate literare în fața unui auditoriu compus tot din studenți și trei familii din colonie, dacă nu erau de față deputații naționaliști.

Te doare inima și îți pierzi toată nădejdea în viața acestui neam, când vezi numărul mic al intelectualilor la aceste serate. Românii pestani, cari numai de hatărul oficiului ar trebui să fie în fruntea acestor întruniri, se ascund în speluncile cafenelelor jucând cărți, biliard și șac. Așa apoi nu e mirare, dacă societatea academică „Petru Maior” nu poate progresa cum fac celelalte societăți academice din Budapesta.

Și totuși îmi recapăt nădejdea. Se poate, că peste vară s'au recules din toropeala în care se aflau. S'au însănătoșat de nepăsare și vor lua în serios și se vor cugeta asupra celor scrise.

Iată de ce este vorba: Să se închirieze câte-o odăi în o casă. Odăile să fie mobilate sim-

plu și să se dea în chirie la studenți români așa ca din taxele lunare plătite de subchiriași să se poată plăti chiria și alte cheltueli mai mici, fără ca cel ce ia în chirie să conteze la vre-un venit.

Să luăm un caz concret și să-l punem sub ochii lumii în toată golătatea lui. Cele mai multe cvartire sunt cu trei odăi, bucătărie și odăiță de baie. În 2 odăi pot trăi igienic câte 2 inși, în una unul și în bucătărie iar unul. Prin urmare șase inși. Să fie taxele proporționate cu odaia și comoditatea, dar acei șase inși să plătească chiria, darea, servitoarea mai mulți.

Punem cazul că pentru trei odăi taxa este o mie de cor. Pe lună să se plătească pentru odăile toate 120 coroane. Astfel, că din suprataxa de 20 coroane să se plătească darea și să se țină pentru toate odăile o servitoare. Astfel am economisi la șase persoane cel puțin 100 coroane. E mult aceasta la oameni săraci.

Iar persoana, care ar fi mijlocitoare între proprietar și studenți nu ar avea mult lucru, decât să controleze servitoarea, să subscrie contractul și să încaseze banii. Cvartirul bun va putea fi ținut cu anii.

Iată cum am putea să ne scăpăm de unii uzurari ai studentimei și să ușurăm sarcinile părinților.

Doresc să fie discutată chestia aceasta. Iar atunci banii dați de dl Vasile Stroescu ar servi mai mult ca fond de rezervă.

Dr. Petru Botici.

Umbra episcopiei maghiare.

Fiindcă s'a accentuat, că în chestia episcopiei gr. cat. maghiare a avut un rol oare-care și Netzhhammer, arhiepiscopul catolic din București, dl N. P. Duțu, redactor la „Seară” a făcut o anchetă la arhiepiscopia catolică din București. Iată ce raportează dânsul în nrul de ieri al „Serei”:

Am reprodus după „Românul” din Arad, interesantul interview pe care care corespondentul său l'a avut la Roma cu unul dintre prelații dela „Propaganda fide”. Și fiindcă în acest interview se vorbește și de intervenția monseniorului Netzhhammer, arhiepiscopul catolic din București, am căutat să putem afla câteva amănunte în această privință.

Inercarea deși mi-a fost mai grea decât îmi închipuiam, totuși am reușit să store în cursul scurtei mele convorbiri câteva declarațiuni în această chestiune în care, lumea catolică „are sigilul pe buze”, — cum s'a exprimat convorbitorul meu.

— „N'as vrea să se știe de nimeni și niciodată — m'a primit învăluindu-mă cu o privire glacială — că ai intrat la mine cu o astfel de misiune.

Apoi, cu o liniște stăpânită, după ce sfârși cu celălalt interviewului, ținu să rectifice:

— Monseniorul Netzhhammer a fost la Roma înainte de publicarea bulei, fiindcă lucrul se cunoștea mai dinainte de noi. După un moment de răsândire... „dar în această chestiune Românu-l spune destul. A spune mai mult, poate că ar strica, fiindcă încă nu este pierdut totul...

— Cum? credeți că după publicarea bulei s'ar mai putea reveni?...

Prelatul mă privi atunci peste ochelari cu un zâmbet în care se citea nestatornicia lucrurilor, dar mai ales a bulelor, cari uneori „au importanța iradeelor turcești”.

Îmi dete chiar câteva exemple din trecut spre a-mi arăta că, așa cum este bula nu-i decât un document până acuma.

— Primejdia este abia la început, și ea se poate înlătura, dacă atât în țară cât și dincolo se va începe o agitație. Desigur că la Roma, unde România n'are nici un reprezentant pe lângă Va-

tican, care să apere interesele ei, se va ști atunci cât de mult au fost atinse drepturile conaționalilor dvoastră. De altfel chiar monseniorul Netzhhammer nu putea face mai mult, fiindcă el însuși nu are legături directe cu sfântul Scaun, ci numai prin mijlocirea Vienei.

Trebuie dar pornită o mișcare și, de vorbit cât mai puțin de tratativele dinaintea publicării bulei, cari tocmai în interesul chestiei, trebuie să rămâie taină.

Iată tot ce am putut culege în urma anchetei făcută de noi printre preoții din jurul monseniorului Netzhhammer care, pe cât ni se afirmă, în limitele puterii sale, a stăruit să zădărnicească tratativele.

N. P. Duțu.

CRONICA ȘCOLARĂ

Publicare de concurs.

la stipendii și ajutoare școlare.

Escriem concurs la următoarele stipendii vacante pe anul școlastic următor 1912/13 din fondul central de stipendii din districtul Năsăudului.

I. Stipendii.

A) Stipendii de 600 coroane.

1. Pentru ascultători de drepturi 4 stipendii (cursul 4 ani).
2. Pentru ascultători de filosofie și dela belle-arte 3 stipendii (cursul 4 ani).
3. Pentru ascultători de medicină 3 stipendii (cursul 5 ani).
4. Pentru ascultători de tehnică 2 stipendii (cursul 4 ani).
5. Pentru ascultători de montanistică ori silvanistică dela academia montanistică și silvanistică din Semnit 1 stipendiu (cursul 3 ani).
6. Pentru ascultători de academii comerciale 1 stipendiu (cursul 2 ani).
7. Pentru ascultători dela școale superioare de veterinarie 1 stipendiu (cursul 4 ani).
8. Pentru ascultători de școale superioare de agropomic (academia din Magyarovár) 1 stipendiu (cursul 2 ani).
9. Pentru cei ce învață la institutul pedagogic (învățători, învățătoare) pentru școale civile 1 stipendiu (cursul 3 ani).
10. Pentru ascultători la cursul de postă și telegraf 1 stipendiu (cursul 1 an).
11. Pentru ascultători la cursul administrativ comunal 2 stipendii (cursul 1 an).

B) Stipendii de 300 coroane.

1. La școala de cadeți 3 stipendii (cursul 4 ani).

C) Stipendii de 240 coroane.

1. Pentru cei ce învață preparandia de învățători (învățătoare) pentru școalele populare 5 stipendii (cursul 4 ani).

D) Stipendii de 60 coroane.

1. Pentru învățăcei dela industriei 3 stipendii. Stipendiile școlastice se conferesc pe întreg timpul de studiu prescriș pentru respectivul ram de studiu, stipendiile învățăceilor de industriei pe toată durata contractului de învățăcel.

Pentru depunerea rigoroaselor și examenele profesoral de cvalificațiune stipendiile se pot vota încă pe un an.

II. Ajutoare.

Pentru ajutoare ce se vor conferi pe anul școlastic 1912/1913 stau la dispoziție 10.650 cor.

Rétay și Benedek

intreprindere industrială de artă bisericească, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 95. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare amvoane presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se rновеază. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Ajutoare se dau celor cari frecventează institute de specialitate și cari ascultă studii mai superioare din patrie precum și învățăcelilor de industrie.

Ajutoarele se pot conferi și pe lângă stipendii. Mai departe se pot conferi pentru depunerea de rigoroase și examene de calificare profesorală.

Ajutoare se conferesc numai din an în an. Ajutoarele anuale în genere sunt mai mici decât suma stipendiilor statorite pentru același ram de studiu, dar dacă ajutorul se conferă pentru depunerea de rigoroase ori examene de calificare profesorală, în acest caz nu poate fi mai mic decât suma destipendiu.

III. Condițiuni de concurs.

1. Concurenții au să arete, că sunt fii legitimi dela părinți, cari au competența comunală în înțelesul legilor noastre (art. leg. XXII. din 1886) în oare-care din comunele țînătoare de fostul district al Năsăudului înșirate mai jos. Acestea comune următoarele:

1. Monor, 2. Gledin, 3. Șieuț, 4. Nușfalău, 5. Sânt-Ioana, 6. Neșos, 7. Feldru, 8. Iva-mică, 9. Sângeorgiu-român, 10. Maier, 11. Rodna-veche, 12. Rodna-nouă, 13. Iva-mare, 14. Măgura, 15. St.-Iosif, 16. Leș, 17. Năsăud, 18. Bichigiu, 19. Hordou, 20. Salva, 21. Rumuli, 22. Telciu, 23. Găureni, 24. Suplaiu, 25. Poieni, 26. Zagra, 27. Runc, 28. Mititei, 29. Mocod, 30. Parva, 31. Rebra-mare, 32. Rebrisoara, 33. Budacu-român, 34. Ragla, 35. Borgo-Rus, 36. Borgo-Joseni, 37. Borgo-Mișloceni, 38. Borgo-Suseni, 39. Borgo-Prund, 40. Borgo-Bistrița, 41. Borgo-Tiha, 42. Borgo-Mureșeni, 43. Coșna, 44. Rușii-Munți și 45. Murăreni.

2. Nu pot concura aceia, cari au ajuns etatea de 24 ani, iar la stipendii pentru școale de cadeti acci, cari au împlinit deja anul al 17-lea de etate.

3. Acei, cari au absolvat deja mai înainte un al doilea ram de studiu ori măiestrie nu sunt îndreptățiți la aceste stipendii ori ajutoare.

4. Concurenții sunt datori să dovedească cu testimoniu medical, că sunt capaci pentru continuarea studiilor.

5. Concurenții sunt datori să dovedească calificarea, ce se recere pentru singuratele ramuri de studiu. Învățăcelii de industrii au să arete testimoniu despre absolvarea alor 4 clase elementare.

6. Acei concurenți, cari sunt ascultători ordinari ai unui curs de specialitate sunt datori să arete, că în ultimul semestru au colocat cu succes din colegiurile principale ori întru cât după regulamentul de examene au fost datori a se supune la examenul prescriș în acest semestru, acela l-au depas cu succes.

7. La stipendii pot concura numai atari școlari, cari au dovedit purtare morală bună și cel puțin progres bun. La ajutor pot concura și cu progres destulitor.

8. Doi frați nu pot gusta deodată stipendiu din acest fond. Dacă un frate a căpătat stipendiu, ceilalți frați pot fi împărțșiți cu ajutor.

9. Acei, cari gustă stipendiu din vre-o fundație privată ori publică în același timp nu pot câștiga din acest fond nici stipendiu nici ajutor.

10. Cel ce pentru purtare, ce lovește în moralitatea publică ori pentru clasificare rea și-a pierdut stipendiu ori ajutorul gustat mai înainte, acela mai târziu nu poate concura nici la stipendiu și nici la ajutor.

IV. Adjustarea cererilor de concurs.

Sunt de a se accluda următoarele testimoane:

1. Testimoniu de competență comunală a tatălui său.
2. Carte de botez.
3. Testimoniul școlastic recent.
4. Testimoniu medical.
5. Testimoniul comunal de avere.

6. La învățăcelii de industrii contractul de învățăcelii încheiat înaintea autorității industriari.

V. Înaintarea cererilor de concurs.

Cererile de concurs trebuie înaintate la comisiunea administratoare de fondurile centrale școlare și de stipendii din districtul Năsăudului în Năsăud cel mult până la 10 August anul curent.

Cu privire la timpul înaintării la cererile soște pe postă este dător de ton ziua punerii pe postă.

Cererile înaintate întârziate nu să iau în considerare.

Din ședința comisiunei administratoare de fondurile centrale școlastice și de stipendii din districtul Năsăudului ținută în Năsăud la 26 Iulie 1912.

Dr. Demetriu Ciuta, m. p.
președinte.

Dr. Nestor Simon, m. p.
secretar.

Pentru „Fondul ziaristilor”.

Publicul românesc începe să arete un interes din ce în ce mai cald pentru soarta mucenicilor condeiului, pentru ziarști, jertfind la ocazii mai însemnate sume modeste sau mai considerabile — dar cum permit împrejurările — pentru „Fondul ziaristilor”. Aceste nobile jertfe denotă că publicul românesc din Ungaria începe a-și da seama despre trista soartă ce-l așteaptă la bătrânețe, sau în caz de boală, pe fiecare ziarist român dela noi.

Astăzi am primit din trei locuri știri îmbucurătoare, lumca românească, în momente de veselie, și-aduce aminte și de noi.

Cu ocazia nunței fostului nostru coleg de redacție, a dlui *Petru Fleșier* cu dsoara *Elisaveta Fumor*, din Nereu, la frumoasa propunere a dlui *Dr. Teodor Roxin* din Lipova, s'au adunat 100 de coroane pentru „Fondul ziaristilor români”, dintre cari 20 cor. au fost dăruite de dl *Pavel Fumor*, 10 cor. de dl *Iosif Pascu*, iar restul a fost adunat cu joacă miresei.

Așisderea și „Reuniunea de cântări „Doina” din Lipova a donat 12 cor. 50 fil. în acelaș scop nobil, pe cari le-a trimis la Banca generală de asigurare din Sibiu.

Din Turda, unde s'a aranjat în 28 Iulie a. c. a petrecere socială, ni s'au trimis din venitul curat al petrecerii suma de 20 cor. pentru scopul amintit mai sus, iar tinerimea din Boroșineu și Iur aranjează în 11 August a. c. o petrecere de vară, ai cărei venit curat este destinat tot pentru ziarști. Tuturor acestor mărinimoși donatori, redacția „Românului” le exprimă mulțumitele celor mai profunde.

Dr. RÓTH KALMAN,
MEDIC.

TEMESVÁR-ERZSÉBETVÁROS.
Strada Batthyány 2. (Colțul str. Hunyady)

Cosultațiuni: a. m. 8-10, d. a. 2-4 ore.

Consultațiuni separat pentru tuberculoși

Altoire cu Tuberculin.

Cronică externă.

Spania și agitațiile monarhiștilor portughezi. Din Madrid se telegrafiază: Prim-ministrul Canalejas a declarat unor ziariști, că o notă diplomatică portugheză reclamă expulsarea nu numai a șefului revoluției dar a tuturor emigraților.

Prim-ministrul a adăugat că în ultimul consiliu toți miniștrii au fost de acord să se ia măsuri spre a evita conspirațiile și intervențiunea emigraților portughezi dar că este cu neputință a admite expulsarea care ar fi o faptă neumană.

În conferințele avute cu dnii Prieto și Relvas, aceștia au cerut să se acorde expulsarea dar că emigrații să fie trimiși în insulele Canare. Guvernul nu a deliberat încă asupra acestei cereri.

Ziar bulgar contra politicii externe a guvernului bulgar. Ziarul „Utro” atacă în mod violent guvernul bulgar pentru politica sa externă.

Guvernul, spune acest ziar, nu este independent în acțiunea lui, ci primește ordine din Viena. Din cauza aceasta Bulgaria a căzut la rolul de armă inconștientă a politicii austriace și constituie o punte de trecere pentru triumful politicii de cuceriri a împărăției habsburgice. Alături de tripla înțelegere Bulgaria ar fi putut provoca deslegarea chestiunii Macedonice. Din nenorocire guvernul bulgar este legat de Austro-Ungaria.

Kinderlen-Wacchter despre situația internațională. Ministrul de externe al Germaniei d. Kinderlen-Wacchter, care se află în vilegiatură la Kissingen, întrebat de un prieten al său a spus următoarele despre actuala situație politică din Europa:

„În toate privințele situațiunea internațională nu este tulburată, din contră este foarte liniștită. Nimic nu ne face ca să fim îngrijați sau preocupați de ce se petrece în jurul nostru. Aceasta mă face și pe mine — a încheiat ministrul zâmbind — să-mi petrec concediul în liniște”.

Pentru frații rămași pe drumuri peritori de foame.

Glasul de desnădejde al fraților noștri inundați, a găsit răsunetul ce se cuvine în masa vecinic gata la jertfă a publicului nostru român.

Toate sufletele nobile, toate inimile simțitoare se grăbesc a-și trimite obolul lor mântuitor, pentru că niciodată cauză mai demnă de jertfă nu a solicitat dărnicia cuiva.

Este în joc existența a mii de frați de ai noștri, care pier de foame și de lipsă de adăpost.

Semnaland pilda generoșilor donatori de până acuma, rugăm toată suflarea românească de putindeni să-i imiteze, pentru că este nevoie de ajutorul tuturora spre a se acoperi marele gol, lăsat de cumplitul dezastru.

Fără de o asemenea pildă de solidaritate zădarnică va rămânea speranța noastră de a contribui la ușurarea soartei lor.

Facem deci încă odată apel la toți românii și la toți oamenii de inimă; rugăm săracii și bogații să ne trimită obolul, scăpând din ghiarele morții atâtea zeci de mii de suflete capabile de a munci și de a desvolta energia națională.

Sumele se primesc la adm. „Românul” Zriny utca Nr. 1. Arad — Ungaria.

La administrația ziarului nostru au mai intrat următoarele contribuții:

**PRIMA ȘI CEA MAI VECHIE
CASĂ DE CLAVIRE este a lui
FRANZ și ALBERT RENNER**
Timișoara-Josefin str. Hunyadi 12

Mare asortiment de
PIANE, PIANINE și HARMONII.
Calitatea cea mai bună. — Prețuri ieftine.

Transport	8730.19
Simion Buda, Pâncota	20.—
Lucești Muntean, Sebeșul-mare	5.—
Colecta dlui Valeriu Judele, paroh în Mărgineni dela:	
Din casa bis. gr.-or. rom. s'a votat	10.—
Părintele în retragere Gheorghe Pop	5.—
Părintele Valeriu Judele	2.—
Ioan Ioje Popa	2.—
Simeon Judele	1.—
Simeon Pandrea	1.—
Văd. Maria Iac. Pandrea	1.—
Ioan I. Gh. Popa	1.—
Gheorghe Judele	2.—
Nicolae Vis. Șuvăilă	1.—
Daniilă Gh. Judele	1.—
Alți câțiva sub 50 de fil. Cu totul	5.26
Colecta Ioan Romontău și Simion To- dea, economi	31.92
Procopiu Bentia, inv. Hurez	7.80
Oficiul par. gr.-cat. din Gyergyóberás	13.20
Cassa bis. gr.-or. Hóltövény	10.—
Colecta dela prot., învățator comitetul și epitropia par. și dela poporeni din Hol- tövény	26.—
Colecta dlui Constantin Lucaciu, Dorolți dela poporeni pentru nenor. din Banat și Ardeal	25.—
Colonel Silviu de Herbay și soția, Viena pt. inundatii din Banat și Ardeal	20.—
Ignatie Popovici, măcelar, Biserica-Alba pt. nenorocirii din Cebza și Macedonia	5.—
Total	8926.31

Criza din Turcia.

Junii-turci votând în cameră în ultimul moment încredere necondiționată guvernului și-au arătat slăbiciunea și autoritatea lor a suferit foarte mult prin aceasta, deși ei caută a se scuza cu aceea, că au făcut-o aceasta din tactică. De altcun scopol urmărit de guvern când a cerut votarea unei încrederi necondiționate a fost numai aflarea unui motiv pentru dizolvarea camerei. Votându-i-se totuși încredere guvernului, consiliul de miniștri, încearcă acum o altă cale pentru ajungerea la acest motiv. Adecă guvernul va înainta camerei un proiect de o așa rigurositate, încât camera în nici un caz nu-l va primi și astfel va fi inevitabilă izbucnirea unui conflict între guvern și cameră, care să aibă ca urmarea dizolvarea camerei.

În situația din Albania nu se poate observa încă nici o ameliorare.

Telegramele despre evenimentele mai recente sunt următoarele.

Votarea încrederii.

Constantinopol. — În ședința camerei ministrul de justiție, Hussein Hilmi Pașa a declarat între altele următoarele: Guvernul nu este inclinat a recunoaște nici o rezervă din partea camerei. Cabinetul e constituit din bărbați de tot imparțiali. Cea mai mică neîncredere ce se va manifesta numai împotriva unuia dintre noi, aceasia o vom considera ca pentru întreg cabinetul.

La votarea încrederii s'au reținut 9 dela votare. Rezultatul votării o fost 113 voturi pro și 45 contra.

În cercurile parlamentare se vestește, că guvernul nu consideră de suficientă majoritatea, ce a obținut-o și din cauza aceasta își va da dimisia. Fermitatea lui Hussein Hilmi Pașa, care a voit să silească deadreptul izbucnirea

conflictului și a staroit fără nici o milă pentru punctul de vedere al guvernului a impresionat foarte mult pe deputați.

Căderea tinerilor turci.

Constantinopol. — În cercurile parlamentare se declară că partidul june-turc cu tactica lui de ieri a voit să câștige numai timp. Cu toate că s'a votat încrederea, toată presa jună-turcă critică foarte aspru programul guvernului. Deputatul Baltanzare scrie în „Tanin”: Cu toate că noul guvern declară că, a primit conducerea afacerilor numai pentru ca să restabilească ordinea, totuși acțiunea lui e ca și a omnia care voieste să înceapă război. Iarăși sunt immente dimisionările mai multor oficianți. Măsurile aceste ar produce cea mai mare învătășeală. „Tanin” îl atacă mai cu seamă pe ministrul de justiție Hussein Hilmi Pașa, fost prim-ministru june-turc.

Agratierile Sultanului.

Constantinopol. — Sultanul a agratiat 130 persoane. Între aceștia sunt toți miniștrii și toți notabilii cari au fost sub domnia lui Abdul-Hamid cum e Izzet Pașa fost ministru de război, Riza Pașa fost ministru de marină, Zekki Pașa fost ministru de interne și alții o mulțime.

Albanezii.

Üsküb. — Fruntașii albanezilor au ținut o conferință într'un sat în apropierea Prishtinei. Mulți dintre ei au propus, ca să-l elibereze pe Abdul-Hamid, care le-a fost Albanezilor ca un tată timp de 30 ani. Fruntașii albanezi au adresat un ultimatum guvernului, ca în timp de 24 ore să disolve camera și până ce nu se va întâmpla aceasta ei nu intră în tratative cu comisia guvernului. Dacă guvernul nu le va împlini dorința aceasta ei vor pleca imediat împotriva Üsküb-ului. Comandantul de cor. Üsküb a plecat la Constantinopol. Pe peronașii gării a fost cu el întreg corul ofiteresc. La plecare Fazil Pașa i-a provocat pe ofiteri să rămână neutri și să-și îplinească datoria de militari.

INFORMAȚIUNI

Arad, 1 August 1912.

Oaspeți din România în Arad.

Astăzi au sosit în Arad o trupă de excursioniști români, compusă din profesori și elevi ai liceului din Piatra Neamț. Frații noștri din regat sosesc acum din Budapesta și în trecerea lor prin Arad, unde vor rămânea o zi, au binevoit să viziteze redacția și atelierul ziarului „Românul”. Mâne pleacă spre Timișoara.

— Mâne, Vineri, fiind sârbătoare — Ștut Ilie — numărul viitor al ziarului nostru va apare Sâmbătă nouptea.

Nivelul „european” al poștei în Ungaria. Știm ca, ori de câte ori compatrioții noștri vor să afișeze și ei în fața străinătății o dovadă a civilizației „ungurești”, se referă cu predilecție la organizația „europeană” a serviciului poștal din Ungaria. Am avut de multe ori ocazia să reducem la valoarea ei nulă această lăudăreție și iată ca azi avem iarăși o nouă și prea frapantă ocazie. Ni-se scriu, anume, din Lipova, următoarele: D. George M. Moisescu, directorul „Revistei Sportive”

din București, a trimis acum o săptămână din Lipova (ă-sa e în vilegiatură în acest oraș din apropierea Aradului) o carte poștală la București reprezentantului pentru România și Balcani al motoarelor „Moto-Réve”. După câteva zile factorul poștal i-aduce dlui Moisescu înapoi cartea poștală, după ce poșta din Lipova nu știe în ce parte a globului este România și București. Ca culme, inteligentele dirigente dela postă ștersera cu cerneala București și au scris în loc Trenesén (!), oraș din Nordul Ungariei. Fără să știe că adresatul nu putea fi găsit în Nordul țării și astfel, după îndelungate peripecii cartea poștală i-a fost remisă dlui Moisescu.

Iată deci încă o clasică dovadă despre nivelul cultural al funcționarilor maghiari dela poșta țării. Pentru că, nu creștin să fie șovinismul de vină, — ar fi totuși piramidal!

Inscrierile pentru congresul studentesc vor continua a se face pe adresa: Emil I. Diaconescu com. Mănăstreni jud. Botoșani, prin oficiul Dirigent. D. Cancei, presidentul „Centrului” București, pleacă la Craiova, spre a lua ultima dispoziție relativ la congres, împreună cu studenții craioveni. Congresul va avea loc irevocabil la 26 August.

O faptă nobilă. Ilustra doamna Dr. Șerban de Voia cuprinsă de milă pentru nefericitii prin potopul dela Rusali, cu ajutorul mai multor dame marinoase au binevoit a colecta o mulțime de pânzături, laolaltă aproximativ o cantitate de 116 kg. Domnia Sa precum și celelalte dame au unat cuvintelor Sf. Scripturi care zice „Dacă ai dona haine, da una celui ce nu are”, și au împlinit una din faptele milei ceii trupesii. O faptă mai nobilă, mai marinoasă decât aceasta nici că se poate închipui.

Primească toate acele dame marinoase, care au binevoit a colecta și a aduna o cantitate de mare de pânzături cu care vom putea îmbrăca o mulțime de lipsiți în mamele acestora cea mai profundă mulțumită și recunoștință. Atotpăternicul Dumnezeu, căruia vom înalta rugămintă fierbinti cu ocazia împărțirii acestor daruri pentru fericirea donatoarelor marinoase să primească jertfa aceasta și să le răsplătească cu îmbelșugare din darurile sale cele bogate.

Prin administrația ziarului „Drapelul” am mai primit următoarele sume:

1. Părintele Stieca, Visag 5. cor. 2. Din colecta comanei Visag 25 cor. 3. Venitul petrecerei din Făget 102.01 cor. 4. Colecta din Ocna-Sibiului 48 cor. 5. Colecta „Gazeta Transilvaniei” 184 cor. 18 fil. Laolaltă 364 cor. 19 fil.

Cu suma colectată mai înainte de 152 cor. ajutoarele primite iac laolaltă 516 cor. 19 fileri.

Primească și aceștia cea mai profundă mulțumită și recunoștință în numele celor nenorociți. Silha, 26 Iulie 1912. Isaia Popovici, paroch.

Fundațiunea Șulțar. — Precum ni-se comunică din Blaj, directorul fundațiunii Alexandru Șt. Șulțar fericitul Arhiepiscop și Mitropolit de Alba-Iulia, și-a ținut ședința ordinară anuală sub prezidența Excelenței Sale Mitropolitului Dr. Victor Mihályi de Apsa, în sala Arhierilor, fiind de față Il. Sa d-nul preposit Ioan M. Moldovin și ceilalți canonici, iar dintre membrii năreni d-nul Ioan Mezei, judecător de curie ca vice-presedinte, iar membrii ai directoriului Iulia Bărdosy, insp. școl. Vasiliu Harșan, judecător reg. i. r. avocat în Sibiu, Ladislau Hossu, judecător de curie i. r., Teodor Mihali, deputat în camera și avocat, Ioan Mihălțan, gen. auditor i. r., George Pop, consilier mini-

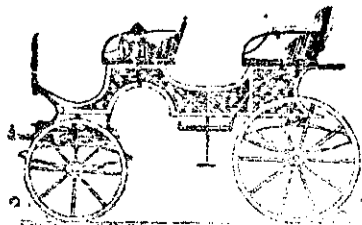
Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárvaros,

Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Fregătesc lucruri de fier, rotar, țelar, de instruit și orice reparări de braușă aceasta, cu prețurile cele moderate — Prețurent gratis și franco. — Tot ce se pot căpăta obnibuse pentru 6 persoane, cară f. bre, felurile căruțe »landaner« cu prețuri moderate.

sterial și director financiar i. r., Dr. Ioan Pop, medic militar de stat și Petru Pop, judecător i. r.

Capitalul original al fundației a fost în 31 Decembrie 1911 de 1,130.541 cor. 84. fill.

Din eroagațiunile anuale, sistemizate conform preleminarului aprobat, s'a cruțat suma însemnată de 43.044 cor. 16 fill., care sumă adăugându-se la capitalul original, acesta a ajuns la suma frumoasă de 1,173.586 cor., ceea ce se poate multumi administrației corecte și conștiincioase, a forurilor competente. Publicul cel mare se va interesa îndeosebi de numărul stipendiilor, cari se dau anual din venitul acestei mari fundații, anume: cu totul, tinerii noștri, capătă 50 stipendii, dintre cari 6 de câte 800 cor., 12 de câte 400 cor., 4 de câte 300 cor., 12 de câte 200 cor., și 16 de câte 120 cor. Ca notar al ședințelor, a funcționat secretarul mitropolitan Iacob Popa, iar din partea mirenilor: Vasiliu Harșan.

Procesul turburărilor din Portugalia. În Oporto se judecă acum procesul răsvrățiților monarhiști. Duminecă a fost judecat căpitanul Almyda. Desbaterile procesului au fost întrerupte din cauza unei întâmplări tragice. Căpitanul monarhist era păzit de cinci soldați înarmați. Unul din soldați era așa de absorbit în ascultarea pleoariilor încât într'un moment de uitare se sprijini pe cocoșul puștei. Pușca luă foc și soldatul lovit în piept căzu mort pe loc.

În sala de ședințe întâmplarea provocă o mare consternare. Președintele amână ședința.

Personalitatea viitorului Mikado al Japoniei. Prințipele Ioshihito este un tânăr foarte inteligent, a primit o educație europeană și contrar tatălui său, care nu cunoștea nici o limbă străină, moștenitorul tronului japonez cunoaște la perfecție limba franceză. Prințipele Ioshihito este un fervent admirator al culturii europene, pe care a avut prilejul s'o cunoască dela profesorii săi, toți oameni cu o cultură superioară.

Deși tânăr, el și-a manifestat de multe ori dragostea pentru constituția pe care tatăl său a dat-o poporului japonez și sunt mulți oameni politici înaintați în Japonia, cari speră dela viitorul Mikado o extindere a libertăților poporului. Aceasta cu atât mai mult cu cât poporul pe care va avea să-l guverneze este unul dintre cele mai predispușe progresului repede de care Japonia a dat de altfel cea mai eloquentă dovadă în timpurile din urmă. Grație acestei calități a japonezilor s'a putut doară înregistra în istoria contemporană ca un popor nesocotit și mic să înfrângă una din cele mai puternice și mai populate țări din Europa, Rusia.

Prințipele Ioshihito moștenește dela tatăl său un tron care poate să atragă odată atenția lumii civilizate. Mulțimea nesfârșită a oamenilor de rasă galbenă își așteaptă de mult omul care s'o ridice la înălțimea la care o îndreptățește numărul ei.

Groznică catastrofă în Germania. În portul german Binz s'a petrecut o catastrofă asemănătoare cu catastrofa ce a avut loc la debarcaderul din Brăila în 1893.

În timpul când vaporul „Kronprinz Wilhelm” se apropia să ancoreze în portul Binz, debarcaderul, pe care se aflau câteva sute de oameni, s'a prăbușit în mare, ducând în valuri peste 100 de persoane. Toată lumea din port a fost cuprinsă de o panică îngrozitoare. Din valurile mării se auziau țipete sfâșietoare. Mulțimea din port alerga spre debarcader și privea îngrozită lupta celor căzuți în apă. Aceștia își dădeau toată silința să nu fie copleșiți de valuri și căutau să împingă dărâmurile debarcaderului spre țarm, ținându-se de ele.

Vaporul de război „Preussen” care se afla în apropiere a plecat în grabă la locul catastrofei. Marinarii vasului lăsând bărcile de salvare au început pescuirea celor căzuți în apă, salvându-i aproape pe toți. Toți cei salvați se aflau în nesimțire și au fost duși la spital pe purturi portative. Medicii au putut se aduca în simțiri numai 5 dintre cei salvați.

Catastrofa aceasta s'a întâmplat între următoarele împrejurări:

În așteptarea vaporului „Kronprinz Wilhelm”, mulțimea s'a îngrămădit la capătul puntei de debarcare. Deodată capătul puntei se rupse pe o întindere de 10 metri și toată mul-

țimea îngrămădită căzu în mare. S'au petrecut scene îngrozitoare. S'au auzit strigăte de disperare, s'au văzut oameni în luptă grea cu valurile. Ofițerii și subofițerii de marină aflători în apropierea dezastrului s'au aruncat în apă și au salvat cu prețul vieții lor o mulțime de oameni. Acei cari nu știau să înoate se agățau de aceia cari știau. De pe vaporul „Kronprinz Wilhelm” au fost aruncate 400 cordoane de salvare. Mai multe vapoare au alergat în ajutorul celor căzuți în apă.

Multe din victime erau însă la sfârșitul puterilor și căzură în adâncul apei. Pe punte se aflau aproape 1000 de persoane în momentul catastrofei.

Necrolog. Subscriși cu inima frântă de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoșcuților, că mult iubita noastră soție, mamă, fiică, noră și cumnată: Ana Jubaș, născ. Bratu, preoteasă gr. cat. în Veșel după scurte dar grele suferințe, împărtășită fiind cu s. sacramente ale muribunzilor, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Miercuri în 31 Iulie a. c. la 9 ore și jumătate a. m. în Hațeg în anul al 32-lea al etății și al 10-lea al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământesti ale scumpei defuncte se vor așeza spre vecinică odihnă Vineri în 2 August st. n. a. c. la 4 ore p. m. după ritul bisericeii gr. cat. în cimitierul comun din Hațeg. Fie-i tărâna ușoară și memoria binecuvântată! — Hațeg, în 31 Iulie 1912. Mihail Jubaș, preot gr. cat. soț, Liciniu, Emil și Virgil fii, Simion Bratu și soția Paraschiya părinți, Ioan cu soția Elisabeta n. Bente, Constantin și Dumitru frați, Eugenia cu soțul ei, Remus Balomiri soră, Mihail Jubaș preot gr. cat. socru.

Ciocniri de trenuri cu peste o sută de victime. Din Rio de Janeiro ne vine știrea că pe linia centrală din Brazilia s'au ciocnit două trenuri personale. Amănunte n'am primit încă. O telegramă sosită mai târziu spune că numărul victimelor trece peste o sută.

O mare catastrofă pe ocean. Din Quebec vine știrea, că vaporul „Empress of Britain” s'a ciocnit cu vaporul „Helvetia” care s'a scufundat. Echipajul vaporului a fost salvat.

Vaporul „Empress” a fost și el avariat și a fost silit să se reîntoarcă la Quebec. Până acum vaporul încă n'a sosit aici din care cauză circula fel de fel de păreri asupra soartei lui. Pe bordul vaporului „Empress” se găsesc peste 1000 de pasageri.

Aniversarea morții regelui Humbert. Din Roma primim știrea, că Luni dimineața, la Pantheon, de față fiind regele și o mare mulțime, s'a celebrat, cu prilejul celei de a noua aniversări a morții regelui Humbert, un requiem.

Garda de onoare o formau ascariștii. După oficiul divin, garnizoana a defilat cu ofițerii dinaintea mormintelor regilor Humbert și Victor Emanuel. Apoi, ascariștii s'au dus la monumentul regelui Victor Emanuel. Au fost aclamați pe tot parcursul.

Procesul unei revolte militare rusești. În fața tribunalului de război și de marină din Petersburg a început procesul contra a 96 marinari acuzați de a fi participat la organizarea revoluționară militară, care a luat naștere la 1910 pe bordul vasului-școală „Dvina” și s'a lățit apoi la echipajele vaselor Cesarevici Andrei, Perovskii, Imperator Pavel I, la crucișătoarele „Rurik, Palada, Bogatir, Amiral Makarov”.

x Circul Charles în Arad. Cel mai mare și mai admirabil circ ambulat din Europa, după ce a cucerit admirația publicului din orașele mari ale Europei, în cursul verii va ține producții și în Ungaria, așa în această călătorie el se va opri și în orașul Arad probabil din 8—12 August, adecă pentru 5 zile. Cunoșcând proporțiile puternice americane ale circului Charles, putem spune, că această întreprindere e fără păreche în Europa. Abstrăgând dela circurile șabloane, cari au fost până acuma în orașul nostru, nici chiar întreprinderile cele mai mari nu se pot compara cu proporțiile, gustul artistic și progresul modern al circului Charles, care este fără păreche nu numai în Europa, ci în întreaga lume. Cele mai renumite și mai mari ziare din lume vorbesc cu multă laudă despre circul acesta, care a procurat publicului

privitor atâtea seri de o plăcere extraordinară și cari nici când nu vor fi uitate. Întreg aranjamentul circului este purtat din oraș în oraș de cătră un întreg șir de trăsuri iar directorul circului nu caută numai îndestulirea intereselor sale, ci se nisuiște ca în primul rând să mulțumească pretensiunile publicului. Circ și menajerie. Animalele încă oferă producții artistice neîntrecute. În primul rând amintim tigrii regali sălbatici, dresați de cătră Comboy-domtorul H. Wagner, apoi 26 lei admirabili de Berberia, dresați de cătră directoara Charles. Urșii polari ai directorului ișcail de mare sunt admirabili. Șapte elefanți dresați de cătră d. Fernando, apoi zebre, cămile, lerne, antilope, zebru, bouri, cai de apă, o familie tapir, o raritate de menagerie: o admirabilă jirafă, poi măimuțe și câni a căror producții sunt foarte interesante. Săriturile îndrăznețe ale Arabilor originali din Maroc și de piramidele apoi artiștii Chinezi cu producțiile lor excentrice, producțiile îngrozitoare ale fekirilor indieni toate aceste mulțumesc pe deplin pretensiunile publicului. Bravurile îndrăznețelor călăreți și producțiile elegante ale dresorilor întregesc deminune programul bogat. Cu o astfel de gardă mare a plecat în turneu prin Europa directorul-proprietar Charles, și credem că el va câștiga și mulțumirea publicului arădan.

Amănunte în numerii viitori.

CRONICA SOCIALA

Petrecere în Dobra.

Tinerimea studiosă română din Dobra și împrejurime aranjează în 11 August st. n. 1912 o petrecere de vară în pavilionul hotelului „La Husariu”. Venitul se destinază „Asociației” desp. Dobra. Muzica lui Ghiuț din Abrud.

Despărțământul Aiud-Teiuș al „Asociației” CONVOCARE.

Membrii despărțământului „Aiud-Teiuș” al Asociației precum și toți sprijinitorii acestei instituții se convoacă prin aceasta la

ADUNAREA GENERALĂ

ce se va ținea Duminecă, în 11 August st. n. la orele 3 d. a. în pavilionul ridicat în curtea dlui M. Radu din Tâmpăhaza-Tompaháza.

Program :

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul secretarului și a casarului despărțământului.
3. Alegerea comisiunilor pentru cenzurarea rapoartelor și înscrierea de membrii noi.
4. Eventuale disertații, ce trebuiesc anunțate vice-președintelui despărțământului.
5. Alegerea directorului și întregirea comitetului.
6. Eventuale propuneri.
7. Închiderea adunării.

Aiud, 25 Iulie 1912.

Dr Emil Pop m. p.

viceprezident.

Nicolae Marcu m. p.

secretar.

Petrecere de vară în Reghin.

Senatul școlii românești din Reghinul-săsesc va aranja o petrecere de vară Sâmbătă, la 10 August n. a. c. în pavilionul din parcul orasului Reghin. Prețul intrării: de persoană 2 cor., de familie până la 3 membrii 4 cor., peste 3 membrii 5 cor. Venitul curat e menit școlii. Începutul precis la 8 ore seara. Suprasolvirile marimimoase se vor cuita cu mulțămită pe cale ziaristică. Stimatelor dame sunt rugate a preferi costumul național românesc. Reghin, la 10 Iulie 1912. Comitetul aranjator.

De ce n'ați făcut invitările în tipografie românească?

Nota Red.

Petrecere în Boroșineu.

Tinerimea română din Boroșineu și jur vă invită cu totă ștîma la petrecerea de vară ce o va aranja Duminecă, în 11 August n. a. c. în sala mare a hotelului „Rákoczy” Din piața Boroșineului. Comitetul aranjator. Prețul de intrare: pentru familie 5 cor. de persoană 2 cor. Începutul la orele 9 seara. Venitul curat este destinat „Fondului ziaristilor români din Ungaria și Transilvania”.

Din Habic.

În 14 I. c. încodată mi-s'a dat ocaziune să fiu de față la o adevărată petrecere sătească în comuna Habic. Harnicul învățător din Habic, David Roman, după ce a dat examen bun cu copiii de școală a luat înainte adulții — deși în timp scurt, i-a pregătit astfel încât în 14 Iulie a făcut și cu ei examen strălucit. P. O. D. Arition M. Popa, protopopul tractual, prin câteva cuvinte salută oaspeții, apoi a vorbit cu multă pricepere despre tovarășii. A fost succasă și disertația învăț. D. Roman: „Cum să ajungem la ceva bun și folositor”, precum și „Nunta lui Pârjol”. A stârnit mult haz dialogul „Țiganul în căruță” etc., dar foarte bună a fost „Sezătoarea” în care atât învăț. D. Roman, care e un cântăret de forță, precum și ficiorii și fetele ne-au desfițat cu câteva doine duioase. În treacănt amintesc, că ar fi bine să-și învețe și alți învățători poporenii la doine, căci făcându-se aceasta nu s'ar întâmpla ca tineretul să se producă la clăci, sezători etc. cu cântări străine. Să nu uităm, că doina este lanțul cel mai puternic care leagă inimile.

Laudă se cuvine harnicului învățător, precum și poporului din Habic, care a priceput și ascultat sfaturile și învățăturile folositoare ale învățătorului său.

Partea materială încă a avut suces frumos. S'a încasat 220.50 cor. Cheltueli au fost 115.50 cor. A rămas școlii un venit curat de 109 cor. Au suprasolvit următorii: Victor Mera, farmacist, Reghin 1.80 cor. N. N. 1.80 cor. N. N. 80 fil. Alexandru Mera, Reghin 4 cor. Florian Pop, învăț. Cașva 80 fil. Demetriu Fărcaș, preot 1 cor. N. Ventilă, preot 2.60 cor. Pompei Mateiu, notar 6 cor. Iuliu Grama, preot 1 cor. Emil Graur, teolog 2 cor. Dumitru Cofariu, învățător 40 fil. Luca Crainic 1 cor. Vasile Mare 40 fil. Mihail Bies, preot în Aiton 5 cor. Stefan Mera, econom 50 fil. Total 29 cor. 10 fil. **Un oaspe.**

ECONOMIE.

O inițiativă nobilă.

Știri economice din România.

E interesant, față de budgetul de azi al României, la venituri, care se ridică la suma de 505.592.930 lei, să dam datele oficiale de acum 100 de ani, la 1812, cari arată la cât se evalua atunci budgetul, la venituri, al ambelor țări: Muntenia și Moldova.

	Muntenia	Moldova
Birul	2200000	1775000
Mazilii și brezele	200000	25001
Familii din Transilvania	140000	—
Mine de sare	300000	300000
Vămi	200000	200004
Pășune	280000	170000
Albine	70000	120000
Vin	60000	200000
Tutun	60000	50000
Casa răsurilor	770000	321000
Total:	4280000	4161005

Prin urmare, totalul veniturilor ambelor țări era de 8,441.000, sumă derizorie pentru vremile de belșug și de... jupuială de astăzi.

Guvernul conservator înregistrează pe anul financiar trecut, cel mai mare excedent bugetar de până azi și cel mai mare excedent al natalității.

Frumos. Numai nu știm de ce, de când au început excedențele bugetare treburile merge tot mai prost în țară, iar anul din urmă au mers chiar prost de tot....

Să mai insistăm?

În anul 1910—1911 obștile și cooperativele sătești au luat în exploatare, o suprafață totală de păduri, de peste 3500 hectare, plătiind statului frumoasa sumă de 1,600,000 lei.

Un fapt caracteristic lirei României, este regularitatea cu care a căutat totdeauna să plătească arenzile către stat.

La 31 Decembrie 1910, erau în ființă în țară 2656 de bănci populare cu 454.187 de membri și cu un capital deplin varsat de 61,016.395.22, cari împreună cu 9,388.680.90 depuneri spre fructificare, lei 5,115.241.74 dividende de capitalizat, cu lei 4,924.919.29 fond de rezervă și cu celelalte fonduri ajung la frumoasa sumă de aproape 100.000.000 lei.

Și o asemenea mișcare, să se ia aminte, nu s'a dezvoltat decât sub impulsul învățătorului și a preotului sătesc, singurii factori cari au luptat și luptă cu toată desinteresarea pentru emanciparea economică a țărâniei din România.

— N'am avut niciodată vr'un Vrakhamei în serviciul meu.

— Da, da, Derebin are un Vakhramei. Inchipuiește-ți numai ce noroc a avut, secatura acesta de Derebin: mătușă-sa se învrăjbi cu fiul ei, fiindcă el a luat de nevastă pe o simplă țarancă, și ea și-a lăsat toată averea bunului său nepot care acum are un credit... Ah! mie mi-ar trebui o mătușă ca asta! Așa! tu, frățioare, haide, ce te făcuși tu? Nu te mai vezi pe nicăiri; e rău să neglijezi lumea; știu bine că tu citești, că măzgălești; tu te pierzi în lucrări științifice (de unde conchidea Nozdref că eroul nostru ar face mari citiri și adânci studii științifice, noi ne mărturisim ignoranța asupra acestui lucru, iar Cicikof îl ignora ca noi). Ah! frate Cicikof, de ai fi întrezărit numai... Iată, o pradă pentru umorul tău satiric! (Ca Cicikof să fi avut înclinări pentru satiră, asta-i iarăși un lucru pe care nu l'am bănuț).

Inchipuiește-ți, frățioare, că am jucat în *gor-ka* la negustorul Likhacei... Uite aici am avut de ce să rîdem. Și uite, Perpendiei, care era alătura de mine, îmi zicea cu hohote: „Ha! ha! dacă ar fi aici Cicikof... Ah! cât mi-ar plăcea să-l aud... (Să spunem că Cicikof nu cunoscuse în viața lui vre-un Perpendiei). Acuma, frățioare, atrecut; recunoaște că te-ai purtat murdar cu mine, și-aduci aminte... când am jucat în dame... hai! câștigasem... tu te-ai purtat ca un adevărat găinar... dar, eu, eu am lucrat strașnic... nici o

„Minerva” publică:

„Di Ermil Pangrati, ministrul lucrărilor publice a prezentat consiliului de miniștri un proiect de convenție ce a fost încheiată între direcția căilor ferate și societatea pentru locuințe ieftine din București în vederea construirii de locuințe pentru lucrătorii și funcționarii inferiori ai căilor ferate.

„Prin acea convenție societatea se obligă să construiască 660 locuințe pentru lucrători și 40 pentru funcționari, iar direcția căilor ferate să plătească 175.000 lei pean, până la acoperirea costului lucrărilor și terenului, în valoare totală de 5,250,000 lei.

„Casele vor aparține direcției căilor ferate, iar lucrătorii și funcționarii vor plăti între 180 și 480 lei chirie anuală”.

Iată o inițiativă nobilă.

A. C-n.

Agricultura electrică. Locotenentul francez Basty urmărește de mai bine de 20 ani niște experiențe foarte curioase, cari au de obiect a învedera influența electrizării naturale sau artificiale asupra vegetației.

Experimentatorul pleacă dela faptul cunoscut din fiziologie, că un curent electric activează și regulează circulațiunea unui lichid în canalele capilare. Dacă dar s'ar supune influenței electricității trunchiul și rădăcina unui vegetal, circulația sevei ar fi stimulată, excitată, echilibrată, creșterea plantei ar fi mai repede, asimilația mai completă și deci și producțiunea mai mare. Fiind dat apoi că atmosfera este un izvor nesecat de electricitate, ar fi vorba numai de captarea fluidului și de aducerea lui în contact cu plantele.

Locotenentul Basty întrebuințează în acest scop niște mici paratrăsnete, cari nu sunt decât niște bucăți de sârmă de fier cu vârful ascuțit și inoxidabil. Paratrásnetele pentru grădinile de legume trebuie să aibă înălțimea de 80 cm., iar diametrul de 2 m. m. Pentru cultura mare înălțimea trebuie să fie de 2 m. iar diametrul de 1—5 m. m.

Paratrásnetele se implântă în lanuri, la adâncime de 15—25 cm. după lungimea rădăcinilor sau a plantelor supuse tratamentului electric. Acțiunea unui paratrásnet se exercită pe o suprafață de rază egală cu înălțimea aeriană a aparatului. Punerea și scoaterea paratrásnetelor nu reclamă aproape nici o muncă.

supărare, nu-s eu așa de măgar să păstrez mânie; ba dimpotrivă, uite, sunt acum două ori trei zile, presidentul insinua... Ha! ci spune, tu trebuie să știi că toți sunt împotriva ta în oraș; ei cred că... ascultă, ei zic... ah! dracu!... Da, așa-i, tocmai, ei spun că tu faci bilete false... Mi-au pus o gramadă de întrebări, te las să gândești; dar eu te-am apărât; am zis, să nu mă contrazici, am zis că am cunoscut pe tată-tău, și că am fost camarazi de școală nedespărțiți, și că m'ar tăia în bucăți... Oh! le-am tăiat niște piroane...

— Care a zis că eu fabric bilete? strigă Cicikof sărind de pe scaun.

— Toți. Ei! dar, dragă, la ce dracu, ei tocmai, i-ai speriat tu atâta? Frica îi prosteste; au făcut din tine un tâlhar și un spion al guvernământului. Procurorul a murit din asta ca trăznit, și mâne îl îngroapă. Vei merge și tu? nu, ai dreptate, e plicticos; dar masa are să fie bogată. La dreptul vorbind, ei sunt cu toții ca pe spini, atât e de înspăimântător acest nou guvernator general; și apoi, ce dracu, între noi, prietene dragă, recunoaște că complotul tău e o afacere în care înduri ușor riscuri.

— Eu, un complot! despre ce-mi vorbești tu adică? zise Cicikof tot mai agitat.

(Va urma.)

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMÂN)

Trad. de Senior

— Urmare —

(124)

„Pentru un prieten două leghe nu sunt o distanță”, zice proverbul, și douăsprezece trepte ale scării și mai puțin, nu-i așa? Trec, văd lumina la tine; bun, îmi zisei eu, el nu doarme, ure. Așa! zi-mi dar că am făcut bine. Ah! ceaiul cât e de binevenit; am mâncat la prânz sdravân, dar acum simt că mi se răsvrătește stomahul; chiar iute un pahar. Îndoașă-mi pipa ta... Ei! dar unde îți este pipa?

— Eu nu fumez, zise sec Cicikof.

— Adevărat, tu ești o găină plouată pe care lumea o ia drept un om. Hei! Vakhramei! vino încoa, hei!

— Pe servitorul meu nu-l chiamă Vakhramei, ci Petrușca!

— În adevăr? Dar atunci ce ai făcut cu Vakhrameiul tău?

iar prețul curent al aparatelor variază între cor. 0.15 pentru cele mai mici și cor. 0.25 pentru cele mari.

Cu acest procedeu dl Basty a reușit să obțină producțiile următoare:

	Neclectrizate	Electrizate
Cartofi	100 kg.	173 kg.
Sfece	100 kg.	166 kg.
Câncpă tije	100kg.	328 kg.
Câncpă sămânță	100 kg.	350 kg.

În momentul de față chestiunea este luată în studiu de ministerul agriculturii din Franța, pe când dl Basty, la rândul său, își continuă încercările sale în vederea creșterii puterii de electricitate a culturilor.

PĂGINI RASLEȚE.

Despre optimistul vesel și despre optimistul mahmur.

De Karl Spitteler. *)

Trad. de H. P.-P.

Îți vine să crezi că *pesimismul*, adică convingerea, că toate sunt rău orânduie în lume, îți vine să crezi, zic, că pesimismul acesta își osândește pacientul să fie vecinic un om serios, care se tânguiește mereu, care nu râde nici odată, sau foarte rar sau constrâns de împrejurări, și îți mai vine să crezi că, dimpotrivă, *optimistul*, care umple cerul cu îngeri și cu sfinți, care crede într'un Dumnezeu personal, iubit de el cu toată ardoarea, un Dumnezeu, care va duce toate la un sfârșit binecuvântat, sau crede într'o mamă-natură plină de bunătate sau cel puțin într'o ordine a lumii, imanentă, îți vine să crezi că un astfel de om se plimbă totdeauna liniștit sufletește și vesel. Cei ce cred așa ceva pun prea mult preț pe înclința filozofiei vieții asupra dispoziției sufletești și asupra stării bune sau rele sufletești a omului. Mai bine se va putea vedea relația adevărată dintr'o pildă.

Să zicem că trei oaspeți stau într'această birt, la aceeași masă și primesc aceleași mâncări, pe lângă același preț. În decursul mâncării încep o conversație despre gospodăria birtului și despre birtaș. Cel dintâi judecă astfel: „Domnii mei, la dreptul spunând, ne aflăm într'o spelună de bandiți”.

Al doilea se grăbește să protesteze împotriva celui dintâi: „Sub nici o condiție; cunoscut personal pe birtaș, e un om cinstit, din creștet până în tâlpi; o să vedeți, că suntem în paza cea mai bună”.

Al treilea e de aceeași părere, cu restricția că birtașul s'a lăsat de negoț de multă vreme și că gospodăria este acum o întreprindere anonimă, pe acțiuni; dar aceasta nu alterează nimic întreaga problemă: gospodăria birtului este, cum a fost și mai înainte, minunat condusă.

Are să mănânce acela, care a lăudat pe birtaș și acela, care a lăudat gospodăria anonimă, mai bine decât acela, care a numit birtul o spelună de bandiți? Toți primesc aceeași mâncare; nu se apropie nici un chelner cu o porție — *extra* de cei doi oaspeți cu păreri favorabile birtului și nici nu ia friptura aceluia, care e mânos, de dinaintea nasului. Sau o să digereze și o să doarmă la noapte mai bine cei doi oaspeți, cari sunt de acord, va să zică Nr. 2 și Nr. 3, decât oaspele, care negă totul, Nr. 1? Mai curând de-a'ndoașelea, Nr. 1 va zice, dacă-i va fi mâncarea rea: „N'am așteptat delă o astfel de spelună de bandiți altăceva; trebuie să mă mulțumesc cu ce capăt, ca să nu-mi meargă mai rău”. Spune, se duce pe balcon și începe să fluiera o polcă. Într'aceea suduie Nr. 2 mâncarea cea rea și paturile grețose, ocărește pe chelneri și cere cartea de reclamație. „Birtașul”, zice el, „omul acela cinstit, prietenul și cunoscutul meu bun, trebuie să afle de asta toate; fără doar și poate se întâmplă lucrurile astea fără de vrerea și de cunoștința lui”. Lui îi zice al treilea, admonindu-l: „Mâncarea nu e nicidecum rea, n'are

gust rău; la urma-urmelor este chiar minunată, nici nu poate, de altfel, să fie altfel, decât numai minunată, căci bucătăreasa este o mătușă de a mea”.

Tochmai așa este și cu filozofiile deosebite. Birtul este lumea. Cel dintâi oaspe, acela care numește birtul o spelună de bandiți, este *pesimistul*, ceilalți doi sunt *optimiștii*; și anume: Nr. 2 (acela, care cunoaște personal prea bine pe birtaș) este optimistul, care crede în Dumnezeu, iar Nr. 3, (care este înrudit cu bucătăreasa) este optimistul, care crede în natură.

Pesimistului nu-i merge în viață mai rău decât le merge celor doi camarazi ai săi, optimistului cerește și optimistului naturii; nici nu este mai nemulțumit cu soarta sa, decât ceilalți; dimpotrivă, se simțește fericit, că n'a venit și mai mult rău pe capul lui.

Acum același lucru, fără de înflorări: starea sufletească bună a unui om atârână dela alte, cu totul *alte* lucruri, decât dela părerea ce o are el despre aranjamentul, rău sau bun, al lumii acesteia. Atârână dela sănătatea sa, dela arta sa de a se ști acomoda și a se ști mulțumi, dela caracterul, dela spiritul, dela mărimea sa. Oamenii buni și plini de spirit sunt în stare să fie veseli și să râză, spre folosul lor propriu și al semenilor lor, chiar dacă sunt cei mai mari pesimiști: căci nu există nici motiv, nici deobligament pentru un pesimist, să nu fie vesel și să nu râză. Girondiștii au fost în stare să glumească plini de spirit în prețuia când au fost târiți la eșafod, și nu li s'a întâmplat de aceea lucruri mai grozave, decât dacă s'ar fi căinat din greu. Intors, vedem pe cei mai aprigi cercetători de biserică și pe cei mai încarnați optimiști, căși fac câte odată, viața amară, lor și celor din jurul lor, — necăjindu-se dintr'un năcaz într'altul, din an în an — dacă sunt mici de suflet, dacă sunt pretentioși față de soartă, dacă sunt proști și morocănoși. Pesimismul te aduce mai curând la mulțumire, decât să te oprească de pe cărarea aceasta, dacă te poate ridica deasupra și dacă este în stare să te apere, făcându-te să te gândești la comunitatea cu care suferi pe lumea aceasta de supărări și de răutăți și să te ridici deasupra tuturor neajunsurilor vieții. Cine crede odată pentru totdeauna, că lumea e rea, nu are nevoie să și iasă din sărite sau să se refugieze la baristă, la fiice discord al vieții.

Lucrul hotărâtor este, dacă ai sănătate, să fi cuprins de simțământul că trebuie să lucrezi ca să produci ceva. Oamenii, cari lucrează sunt mulțumiți, ori care să fie filozofia vieții lor, (cei mai mulți n'au, în general, *nici* o filozofie a vieții). Cine a săvârșit ceva bun, fie el optimist sau pesimist, acela se simțește bine sufletește.

Acum ce s'ar putea obiecta: mângâierea presupusă, care o are optimistul în nenorocire și care lipsește pesimistului. E o întrebare ciudată însă și cu mângâierea filozofiei optimiste: mângâierea aceasta se arată cât timp n'ai nevoie de ea și nu se anunță în momentul, când ai trebuință de ea. Căci tocmai atunci se arată in-doiala dacă filozofia aleasă a fost cea adevărată.

Să ne întorcem iarăși la pilduirea noastră. Celor trei cunoscuți ai noștri din birt li se tradează într'o bună zi, că ar fi prinși și impresurați și că are să-i dea pe iereastră afară cât de curind găiganul de servitor al birtului, să-i arunce din etajul al III-lea, în abiz. Cel dintâi zice la vetea auzită:

— „Prea bine: știam, că ne aflăm într'o spelună de bandiți”.

Al doilea zice: „Ei, și dacă o să ni se întâmple cele cu cari ne amenință? Indată ce m'a aruncat pe iereastră servitorul, ajung în rai”.

Al treilea: „Cui îi strică? O să vină atunci mătușa mea, bucătăreasa, o să mă culeagă de pe drumuri, o să mă fiarbă și are să facă din mine ceva nou”.

Acum au Nr. 2 și Nr. 3, de fapt, o mângâiere cu care nu se poate lăuda Nr. 1, dar mă tem că va ținea numai până ce vine servitorul, căci și Nr. 2 și Nr. 3 nu-l au la stomah pe servitorul acesta, întocmai ca și Nr. 1. Dacă un tren, care a sărit de pe șine, începe să ardă, strigă optimiștii, cari ard cu aceeași tărie ca și pesimiștii loviți de aceeași soartă. Și dacă i-a murit unui optimist o ființă iubită, se tânguie și plânge tot așa ca un pesimist. Toți fac același lucru: jelesc, și dacă au jelit îndeajuns, îi alină pe amândoi

același lucru: vremea, cu alte cuvinte, necesitatea înăscută de a fi silit să vrei să trăiești.

Optimismul nu mângâie pe om ca *complex*, mângâie numai *gândurile* omului, în timp ce le leagă și le adoarme. Dacă se arată însă o nenorocire, se trezește cel ce doarme, se uită în jur de sine, spăimântat, nu mai știe unde-i stă capul și s'îzgă: „Vai și amar, ce s'a ales de mângâierea mea?”

Astfel cred *ca* că se petrece procesul psihologic între oamenii de duzină. Că există și spirite tari, la cari se petrece altfel întreg procesul — o știm cu toții. Credincioși, cărora încrederea lor în Nirvana le procură în ceasul din urmă al vieții — o ușurință. Dar *chiar* faptul acesta, că se află în toate părțile, în dreapta, în stânga și la mijloc, astfel de oameni tari, chiar faptul acesta pledează în favorul adevărului tezei noastre.

Bibliografie

A apărut:

„Viața Românească”, din Iași număr dublu 5 și 6 cuprinde următorul sumar:

I. Gramada, Nunta Domniței Ruxanda, I. Botez, Filosofia lui Bergson, M. Codreanu, Decor simbolic (versuri), A. D. Xenopol, Rîșnovul lângă Brașov (satul Râșnovul), G. Topârceanu, Broaștele (versuri), M. Sadovanu, George Bacin, St. O. Iosif, Vierita. — În hostes. — După boală. — Cântece. C. Nistrul, În voia valurilor (leone din Siberia), Const. Mironeșcu, Lacul (versuri), Al. Cazaban, Instrăimaz, Alice Calugăru, Ploaia (versuri), Colaboratori revistei, Note de pe marginea cărților (Cetind „Serisoarea” dl I. Brătescu-Voinești), Ch. Dronhet, Victor Hugo și Vasile Alexandri poet epic, Colaboratori revistei, Documente omenesti (În satul unui prieten, Mircea Dem. Rădulescu, Sonet (versuri), M. Sadoveanu, Caragiale, Iie Bărbulescu, Din lumea Balcanică (Ivan Vazov), C. Alexandrescu, Cronică literară (Soimul, Popescu), V. Sadoveanu, Cronică economică, (La Rădăseni...) I. G. Duca, Cronică externă (O guvernare rodnică), O. Sima, Scrisori din Ardeal (Seminarul din Sibiu), P. Cubolteanu, Scrisori din Basarabia, M. Sevastos, Cronică veselă (Trandafirul), P. Nicanor & Co. Miscelanea (I. L. Caragiale. — „Deșteptarea”, — August Strindberg. — Două sute de ani dela nașterea lui Jean Jacques Rousseau. — Noi contribuții la cunoașterea civilizației vechi. — H. Sanielevici. — H. Poincaré. — Dela administrație.. Recenzii, Revista revistelor, Mișcarea intelectuală în străinătate, Bibliografie.

POȘTA REDACȚIEI

Manuscrisele nu se înapoiază. — Cele scrise cu creta ajung în coș.

A. S. Boșca-montană. Ne vom ocupa în unul din numerele apropiate.

Alcoor. Pentru cele trimise redacția nu ia răspunderea, dacă însă luată dv. răspunderea pentru ele, apoi le vom publica. Salutări.

Dnii Soimii. Material scris cu creionul nu se poate enloge iar o recopiere a lui din partea redacției este imposibilă.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

NAGY JENŐ,
specialist pentru dinți artificiali fără pod
CLUJ-KOLOZSVÁR
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plăcere în rate, pe lângă
garanția de zece ani.

*) Scriitor de seamă elvețian. Poet. Are două poezii epice foarte ceteite în timpul din urmă: „Prometeu și Epimeteu” și „Prințesa olimpică”.

ANUNȚ.**Un candidat de avocat**

cu practică și un cancelist român, care manuează mașina de scris, află aplicare în cancelaria avocatului *dr. Ioan Suciu, Borosjenő* (Borosjenő, Arad m.)

Caut

un tânăr maturizant

ca practicant în farmacie. Reflectanții să se adreseze subscrisului.

S. Blaga, farmacist
Turnu-Severin (România).

Se caută

un candidat de avocat

și un scriitor pentru cancelarie advocațională. Cei cu ceva praxă sunt preferiți. A se adresa la adm. ziarului „Românul”.

Un mare și cunoscut

Institut de asigurare caută pentru birourile sale din Budapesta oficianți, cari afară de limba maghiară mai vorbesc și seriu perfect (literar) românește. Acei cari au mai funcționat pe această carieră, sunt preferiți. Ofertele cu indicarea vrăstei, calificației, ocupația de până acum și pretensiunile de plată, precum și cu arătarea referințelor să se trimească sub „Nouă carieră” („Uj pálya”) la adresa: **Eckstein Bernát** hirdetője, **Budapest**, VII. Erzsébet-körút 37.

Ministerul agriculturii și al domeniilor.
Direcțiunea proprietății și a exploatarei moșilor.

Nr. 43765 — 8 Iunie 1912.

PUBLICAȚIUNE.

In ziua de 20 Septembrie a. c. ora 10 dim. se va ține în localul Ministerului, Bulevardul Carol nr. 10, *licitațiune orală* pentru vânzarea terenului în suprafață de 1837 m². și a imobilului aflat pe el, proprietate a statului, situat în Capitală, Calea Victoriei colț cu Strada Doamnei.

680 m². din suprafața totală a terenului sunt ocupați de imobil, iar restul de 1156 m² este teren liber.

Imobilul are parter, etaj și mansardă.

În parter sunt două intrări și 11 camere, din care 6 sunt prăvălii. În etaj sunt 18 camere, din care două sunt băi, iar în mansardă sunt 8 camere.

Garanța este de lei 76.000, iar concurența va începe dela suma de lei 1.435.720.—.

KUGEL KÁROLY

FOTOGRAF

TIMIȘOARA-CETATE (TEMESV-BELV). str. Jenőfőherceg nr. 14.

Pregătește fotografiile *cele mai moderne, măriri de fotografii familiare, grupuri și tablouri* după orice fotografie veche, cu prețurile cele mai ieftine. Execută cărți postale cu fotografii, fotografii pe porțelan pentru pietrii monumentale, după orice fotografii. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios.

MAȘINI

pentru industria cimentului,

Fabrică pentru țevi de ciment, presă pentru table de ciment și aranjează fabrici complete din ciment

Hazai fémlemez és cementgyári gépgyár r.-t.

BUDAPESTA, VI., Reiter Ferencz-u. 66.

TELEFON: 93-13.

VINURI
vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) *Petru Benea*, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K — 68 litru. Rizling — 70. Roșu — 94. Șiller — 62. Carbenet alb K — 90 litru.

Vin din anul 1911 K—54 și 56 litru.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

Petru Benea
prop. și neg. de vinuri
Világos (Arad m).

CIRCUL CHARLES**CHUNG SIHI**

grup chinez. Jonglör, escamator, grup de acrobați cu plete.

Fakiri originali din India sub conducerea marelui fakir Abdul Mea.

Cel mai frumos, mai mare, mai luxos, mai elegant și mai plăcut CIRC ambulant din Europa

a sosit în

ARAD pe **Béla-tér**

In șatra colosală a circului încep 65000 privitori.

Șapte
urși de ghiță
≡ admirabili ≡
ai directorului
CHARLES

Prima reprezentație va avea loc în 8 August n. seara la 8 ore.

Cele mai senzaționale puncte ale programului reprezentației de 3 și jumătate ore durată:

Miss Charles cu 17 lei de Berberia

Dresură fără păreche. □ □ Minunea dresurii de animale.

Șase tigri regali sălbateci de Bengalia

sub conducerea dresorului **Wagner h. cowboy.**

Grupul de focă admirabil dresat sub conducerea directorului **CHARLES.**

Arabi originali din Tripolis. Cei mai buni săritori și acrobați de piramide din lume.

Șase elefanți minunați. — Cel mai înalt grad de dresaj de elefanți, sub conducerea d. **FERNANDO.**

Zebre și zebroțte dresate. — O adevărată minune. — Cel mai greu dresaj.

Producții cu cai:

Dresajale libere alui Mr. **BENOIT.** — Producția de sport a grupului de cai a renumitului **COOKE HUBERT.** — Producțiile bravuroase cu cai ale **Cowboyilor și Indienilor.**

Renumiți artiști internaționali. Jongleuri călăreți, acrobați, auguști, clowny, etc. etc.

Prima reprezentație în Arad va fi Joi în 8 August n. seara la orele 8.

Gustați
Berea **SLEPING-car**
din fabrica „Bragadiru.”

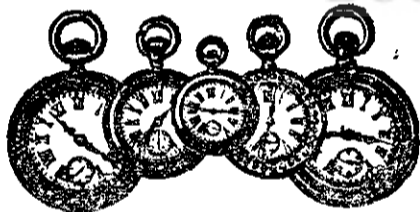
In lucrările electrotehnică și mecanică și Institutul concesionat de autorități de instalări electrice.

ALFRED POLATSCHIK
Budapest V. str. Nagymező utca 64.

Se lucrează: tot felul de instrumente chimice-fizice, menometre și executarea brevetelor. Cântare de precizie pentru farmaciaști, drogerii și aurari. Instalări de lumină și sonerie (clopoțele) electrice, telefon de casă pe lângă prețurile cele mai ieftine.

CAROL ORENDI junior,
orologier și aurar.

ATELIER DE REPARAT OROLOAGE ȘI BIJUTERII
NAGYVÁRAD, Rimanczi (aldós) utca 4.

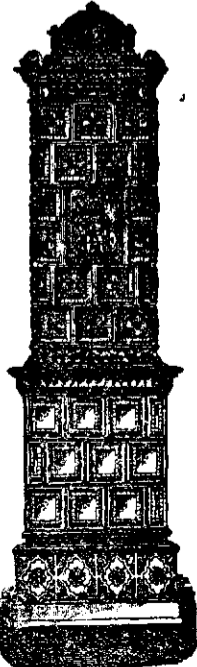

Reparaturi speciale de oroloage și bijuterii, pe lângă garanția. Atelier provăzut cu cele mai moderne mașini. Ține în depozit toate părțile constitutive existente de oroloage. Asigurarea oroloagelor și a sticlelor dela oroloage contra spargerii. Reparaturi de oroloage de precizie. Prețuri ieftine. Lucrare esecelentă.

KISS JÁNOS

fabricant de cuptoare și magazin de cuptoare de lut

Alba-Iulia (Gyulafehérvár)

Recomandă on. public din loc și jur magazinul lui bogat asortat cu *cuptoare de olane și maiolică, sigure de foc, în stil modern și în diferite culori, cu aparat de fert în grabă, 25% economie în material de încălzit.* — Pregătește, reparaază și clădește *căminuri și vetre de fier.* Comandele din provincie se execută grabnic, punctual și cu prețuri convenabile, pe lângă garanția de 2 ani.

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN

ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARCHITECT
ARAD, Str. Deák-Ferencz 20.

Cu onoare încunoștiințez pe on. public, că **in bransa arhitectonică** execut tot felul de întreprinderi, transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor.

Cu planuri și bugete servese cu prețuri cât se poate de moderate. Comandele primesc atât în loc, cât și în provincie. Rugând sprijinul on. public român semnez

Cu stimă
Teodor Cioban.

In atențiunea băcanilor!

MORI pentru MAC

ȘI

CUMPENE

excelente și cu prețuri moderate se capătă la fabrica

THINSZ A.

BUDAPESTA, IX, str. Liliom 50.

GHEORGHE SZÖCS

:: CROITOR CIVIL ȘI MILITAR ::

BRAȘOV,

Strada Mihael Weiss nr. 10.

[Casa proprie].

Depozit de cele mai nouă stoffe indigene și din — străinătate —

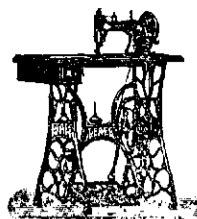
Serviciu prompt!
Prețuri solide!

Polacsek Henrik,

strungar artistic

Budapesta VII., Nagymezőutca 31.

Recomandă fabricatele sale pregătite din lemn de prima calitate, ca bile pentru popici Lignum-Sanctum, apoi articola pentru aranjamentul cafenelelor, precum: bile, dacuri pentru biliard, șahuri, domino, rapentru ziare, în prețuri foarte moderate. Totodată iau în întreprindere totfelul de reparații în bransa mea, în preț mic. Comandele din provincie se execută prompt și solid.

CUCHT HUGO

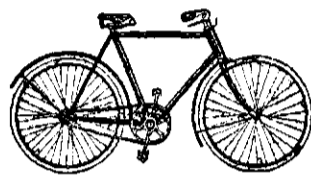
mechanic

BISERICA-ALBĂ str. Becher 6.

DEPOZIT de renumite mașini PFAFF pentru cusut, de cârpit ciorapi și brodat. MAȘINI de cusut PHÖNIX și NANMANN, biciclete STYRIA și WAFFENRAD toate părțile constructive la mașini de cusut și biciclete cu prețurile cele mai ieftine.

ATELIER pentru reparaturi foarte bine aranjate, motor electric.

PĂRȚI CONSTRUCTIVE electrice, sonerie, lămpi de buzunar aparate de electrizat. IN ATENȚIUNE: nu țin agenți voiajori și așa prețurile sunt mai ieftine, cu firmele și agenții acestora trimiși pe sate nu stau în nici o legătură.

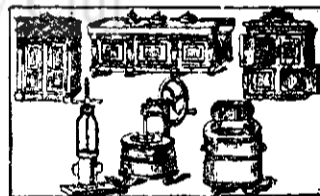
50% economie de gheață!

Mare magazin de dulapuri gata pentru gheață.

Mendelovits Farkas

fabricant de dulapuri pentru gheață.

Budapesta VII., Rákoczy ut nr. 64. Telefon: 106-69.

Dulapuri de gheață cu cele mai mari construcții interne, brevetate și cari se pot desface, expediate spre deplina mulțumire a celor mai mari vânzători

De carne din Ungaria — se pun în circulație. despărțirea se face exclusiv prin dopuri din lemn de plută reșinate. Apa de gheață se întrebuințează pentru promovarea răcirii. Absolut fără miros! foarte ușor de curățit fără a scoate gheață afară.

Să nu se confunde cu alte fabricații.

Prima fabrică de trăsuri, cu instalațiuni de mașini este a lui

Kovács István

TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS
str. Fröbel nr. 58 (casa proprie),

fabricant de trăsuri și autocaroserie

furnisorul postelor reg. ung. și mehaniz-melor militare.

Mare depozit permanent de totfelul de trăsuri și calese noi și folosite. Atelier de reparatură. Ateliere de făurie, rotarie și de lustruit.

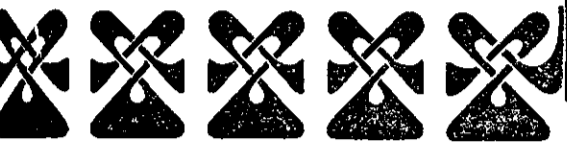
CZIGLER ȘI MOLNÁR

PICTORI DE ODĂI ȘI VĂPSITORI.

ARAD, strada Kossuth n-rul 38.

Telefon 844.

Preluăm în loc și în provincie totfelul de lucrări în stil românesc, dela executările cele mai simple până la cele mai împodobite.

EGRY FERENCZ turnătorie de clopote

BUDAPESTA, urmașul Pozdech și Thury.

FABRICA: VI., strada Lehel nr. 8/a.

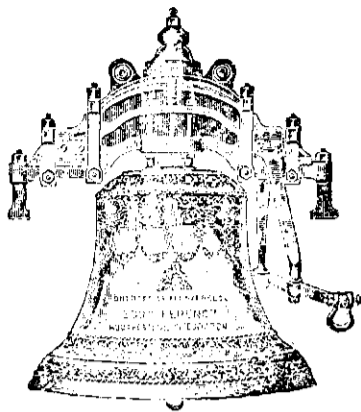
Fondată în 1847. — Telefon 25—37. — Fondată în 1847.

Fabrica: Kisgejőcön, Ungvárm. — Fond. în 1793.

TURNĂTORIE DE CLOPOTE

fabrică pentru aranjamente de clopote și clopotnițe după renumitul sistem ces. și reg. Pozdech.

Distins: Paris cu 3 medalii, Marseilles 1 medalie, Moscova 2 med. Viena 2 med. Budapesta 4 med. Seghedin 1 med. Alba-regală 4 Bied. Kecskemét 1 med. Cincibiserici 1 med. Hodmezővásárhely medalie de aur. La expozițiile reuniunilor economice din comit. mchiș, regnicolară, din Győr industrială. Országos vas- és fémipar, cu medalie de onoare. Afară de acestea 3 cruci pentru merite, una dela mitropolital din Sofia.

ATELIERUL DE FOTOGRAFIAT A LUI

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér nr. 26.

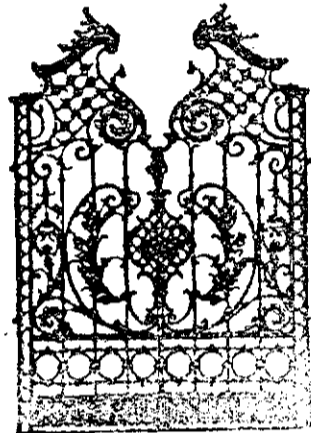
(Lângă farmacia lui Hintz).

Aci se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii deasemenia acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă să n'o confundați, Cluj (Kolozsvár), Piața Mátyás király-tér nr. 26, lângă farmacia lui Hintz, — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

LĂCĂTUȘERIA ARTISTICĂ ȘI DE ZIDIRI, provăzută cu motor electric alui

FRANZ JUNGINGER

TEMESVÁR-FABRIK, Splridongasse nr. 2. (Lângă farmacia Nügele, în casa proprie).

Se recomandă pentru executări de clădiri, trepte (scări), îngrădiri la morminte, candelabre, porți de fier. Instalațiuni de apeducte. Mare depozit de totfelul de cuptorașe, mese franceze, de cea mai bună calitate cu pârceți siguri contra focului, cari nu sunt a se compara cu cuptorașele de rând.

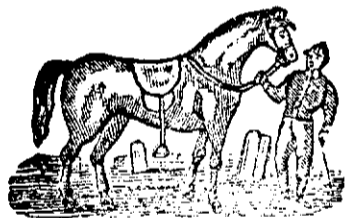
Prețurent pentru cuptorașe la cerere gratuit și franco.

Vad Gabor

curelar și șelar

ORADEA-MARE

(Nagyvárad), str. Körös n. 38.

Aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că sub firma de mai sus am deschis un atelier modern pentru **curele și șele**

Țin în magazin totfelul de echipamente pentru trăsuri, pentru călărit și pentru vehicule. Mărfurile sunt fabricate din cel mai excelent material și se vând cu prețurile cele mai ieftine. — Primesc orice lucrări în bransa aceasta. Reparări se fac cu prețuri moderate.

Unde

se pot cumpăra cele mai bune și elegante **plchiere? numai**

la fabrica **Gustav Schmidt,** SIBIIU Piața-mare în palatul Bodenkredit

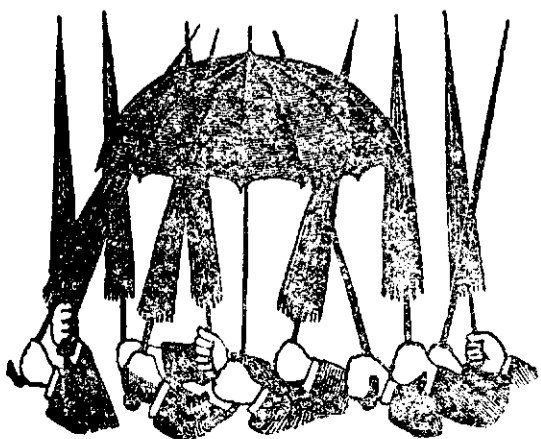
se pot afla noutățile cele mai moderne

En-tout-cas

și

plchiere

pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitatea cea mai bună **cu prețurile cele mai ieftine.**

Prețuri moderate.

EUGEN LIEBLICH

fotograf

Sibiiu—Nagyszeben, str. Elisabeta Nr. 56 (casa proprie).

Execută totfelul de icoane artistice.

Plantinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. Picturi renumite în oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică. Fotografierea, copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe că atelierul acesta în privința mărimei este primul

Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

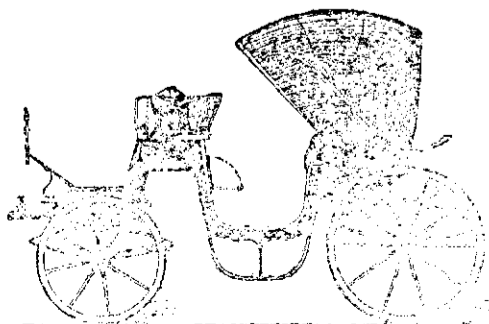
Cu deslușiri servesc.

Heinrich Rastel

fabricant de trăsuri,

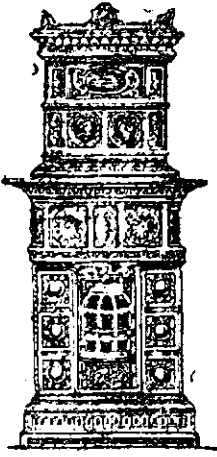
Sibiiu, Strada Rosenanger 18.

Aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că țin în depozit cele mai moderne TRĂSURI

precum și totfelul de CĂRUȚE. Primesc orice lucrare de reparare și transformare, văpsire și pregătire de șele în preț foarte ieftin. o o o

Fabricant de cuptoare de lut.

SCHÖN JÓZSEF, LUGOS

Szt. István-u. 36. Kossuth-u. 21.

Atrage atențiunea on. public că primește pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

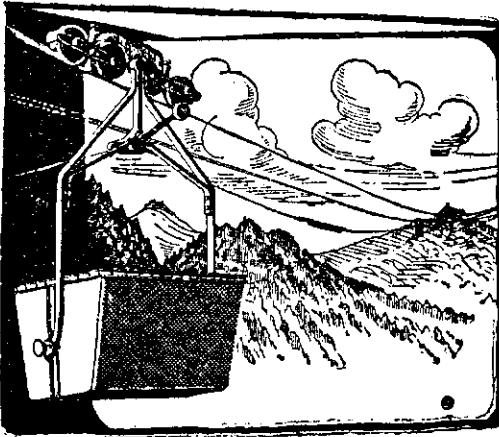
descărcare și zidirea vetrelor de fert cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Comandele se execută imediat.

KIKTA ISTVAN, atelier de pictură de sticlă
 Budapest, VIII. Kossuth-u. 17

imi iau îndrăzneala a atrage atențiunea on. public asupra atelierului meu de pictură de sticlă.
 Ca specialist fac geamuri de biserică, verande și sufragerii.
 Mai deparțe plumbuit de artă, gravuri pe sticlă și rame de aramă, precum și alte obiecte în bransa aceasta.

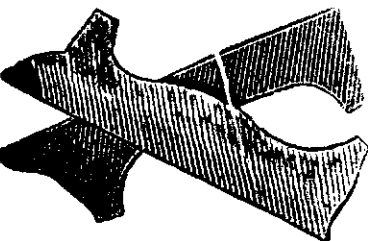
Fabrica de mașini **LAUFER JÓZSEF,****BUDAPEST,**

VI., PALOTAI-UT 15—11.

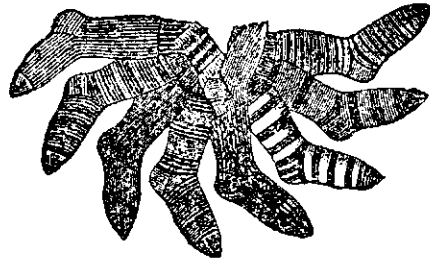
Linii funiculare, șghia-buri de precipitat va-goanele pentru mine, osii de transmisii brevetate »Balon«, cângi automate de descărcat, macazuri, mașini de remorsaj cu lanțuri sau frânhii. Aranjamente Skips și de încărcat, elevatoare și transporteure, etc.

J. Gottstein, fiul, prăvălie de piele și accesorii pentru industria de jocărie, Nagyszeben, Kleiner Ring 5. curelărie și ciobotărie

Mare depozit de diferite piei lucrate în țară și străinătate. — Specialități de piele. Piele lucioasă și șurțuri de piele. Tălpă Vachè și opinci. Fețe pentru cisme și ghete. Ață pentru mașină și cusut. Sfoară de cusut albă și colorată. Tort diferit. — Pâslă, barchet, pânză, tălpă de pâslă și asbeth, garnitură de gumă și ciorapi de gumă. Șireturi și postav de curățit ghetele. Cuie de lemn americane. Calapoade pentru ghete și cisme. Cremă și lac și diferite articole.

Cumpărați fabricație indigenă!

CARL HEMPER

și fiul,

prăvălie de tricouri și împletituri,

SIBIU, strada Kempel 9.

Recomandă fabricațiile sale pentru cari garantează anume: ciorapi, călțuni, mănuși, jachete pentru dame și copii, ciorapi pentru turiști din păr de capră, haine de copii și alte multe lucruri:

Ciorapi se pregătesc ieftin și bine.

En gros.

En detail.

Hans Fabrițius

inginer

SIBIU, Reissenfelsgasse 11

primește executarea ori-cărui

conduct electric

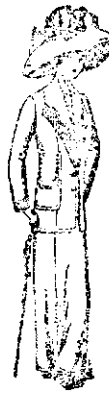
pentru diverse scopuri.

NUMAI ÎN SALONUL DE MODE

GEORGE RUMMEL**SIBIU, HONTERUSGASSE Nr. 5.**

se execută costumele cele mai bune și strict englezești, precum și alte haine. Pune la dispoziția stim. dame cele mai nouă și clasice jurnale. Ori-ce comandă se execută în 8—10 zile. — La damele din provincie iau probe în 6 ore de două ori. Haine de doliu le execut în 12 ore. — Convingerea e și garanța cea mai bună! — Rugând sprijin

Cu stimă:

GEORGE RUMMEL**Karl Schulleri**

atelier de cuptoare,

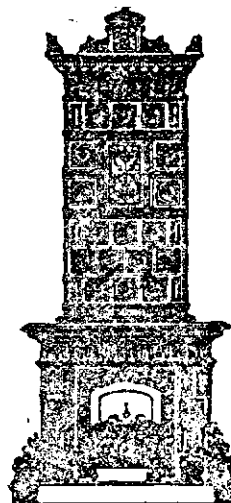
Sibiu, Târgul Fânului 7.

Execută:

cuptoare cu căhăli

în toate colorile, precum și încălzite în forma Meissner și Kastel, îmbrăcate în căhăli. Deasemenea construiesc cuptoare de fier din căhăli albe și vinete.

Primesc și tot felul de reparaturi, ce se țin de bransa mea. Comandă primește și dl Victor Roth, prăvălie de coloniale, Sibiu, Strada Sării (Salzgasse) Nr.

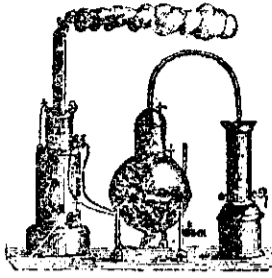
5000 de părechi de ghete primiți gratuit!

Imi socotese numai prețul muncii; punerea tălpilor la ghetă pentru bărbați și femei încă se execută cu prețuri foarte ieftine la

Eberstein Henrik pantofar
LUGOJ-LUGOS (Edificiul bazarului.)

RADUCZINER LAZAR ALĂMAR

Timișoara (Temesvárgyárvaros) str. Farkas 12
Casa proprie.

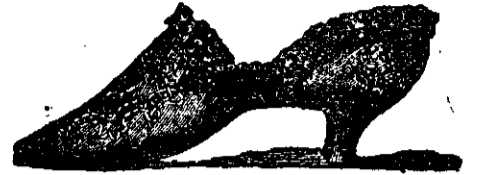

Execută **Cazane pentru spirt**, — pentru văpsitorie chimică și — pentru **ferberea rachiului** din material excelent, pe lângă garanță și cu condițiuni favorabile de plătire.

Reparările se execută prompt și cu prețuri moderate.

Premiat la a. 1902 din partea expoziției Industriale din Becicherecul-mare.

BERBERSZKI MIKLÓS păpușar, — Nagybecskerek. —

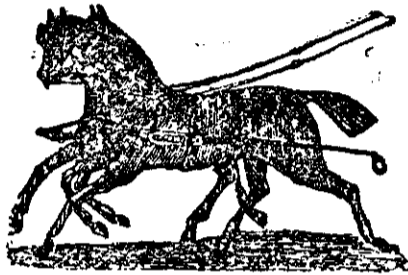

Liferează în țară și străinătate păpuși de piele, păslă, mătase și catifea, pentru bărbați, dame și copii cu prețurile cele mai ieftine. Serviciu prompt. — Catalog trimis gratuit. — Revizătorilor li-se dă rabat.

Atelier de curelărie,
șelărie și coferărie:

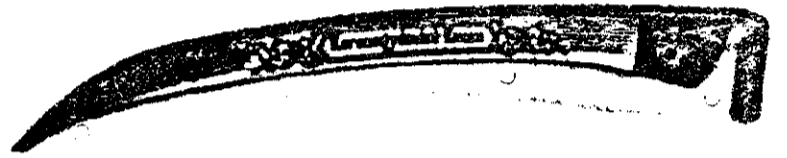
Orendt G. & Feiri W.

(odinoară Societatea curelarilor)
Sibiu—Nagyszeben,
Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni **jamperi de piele** fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strins lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. **Mare deposit de hamuri** pentru cal dela solurile cele mai ieftine până la cele mai fine, **coperitoare (șoluri)** de cal și **cofere de călătorie**. — Comandele se efectuează conștiințios.

Să ne credeți că este în interesul D-ștră dacă comandați **coasa „Koronagyémánt“**

Cu coasa „Koronagyémánt“

bătută odată se poate cosi ziua întreagă deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și mol nu se găesc între ele. **Pentru trăinicia fiecei bucăți garantăm.**

75 80 85 90 95 100 110 cm. la comanda de 10
Prețul : 1 buc. 1'80 1'90 2.— 2'20 2'40 2'50 2'60 cor. buc. 1 se dă rabat.

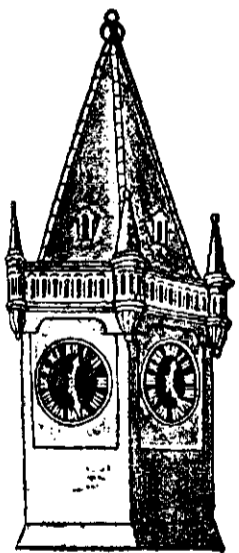
Comandele se pot face prin trimiterea banilor înainte sau pe lângă rambursă la **Lengyel Testvérek** magazin de coase „Koronagyémánt“
Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Fabrica nouă de OROLOGE DE TURN Sarkadi Zoltán & Comp.

fabricanți de orologe pentru turnuri
Nagyvárad Danjanics-u. 30.

(Casa proprie)

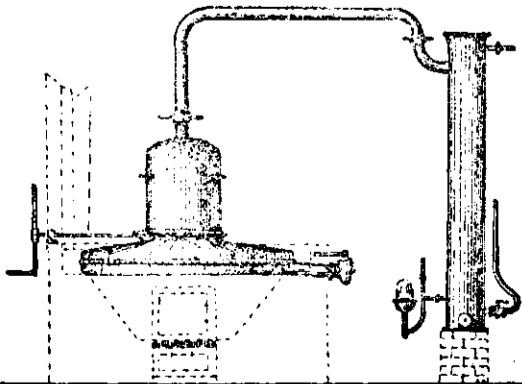
Recomandă introducerea admirabilelor orologe de aramă, cari trebuiesc trase tot la 8 zile odată, pentru biserici, palate, primării, fabrici și căsărmi. Se pregătesc orologe pentru prețuri convenabile, garanție mai mulți ani, Repararea orologelor de turn se execută cu minuțiozitate.

Arányi Adolf, fabrică de obiecte de aramă Ujpest Lőrincz-u. 7. (în casa proprie.)

Fabrică și liferează, în cea mai excelentă execuție: **CAZANE** de fier

de fier rachie, precum și garnituri complete pentru fabrici chimice, fabrici de bere, alcool și rachie, mai departe vane de scaldat, — sobe pentru camere de baie, cazane și căldări cu vatră și în fine țevi de aramă roșie cu prețurile cele mai ieftine. Catalog trimis gratuit.

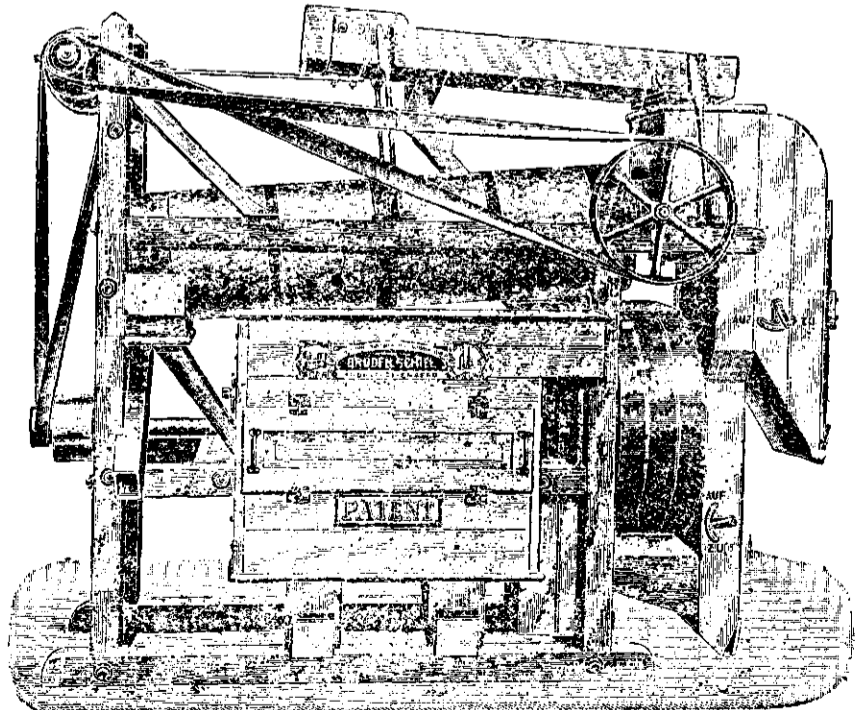
FRĂȚII SCHIEL

FABRICĂ DE MAȘINI, STABILIMENTE PENTRU
EDIFICARE DE MORI, TURNĂTORIE DE FFR.

Brasov.

Cea mai mare fabrică de mașini din Ardeal.

Efectuează stabilimente de turbine, motoare și locomobile de ulei brut, „Corona“, mori mănate cu motoare și apă, stabilimente electrice, stabilimente de transmisiiune, mașini de scăr-mănat și de tors lână.

„VICTORIA“

curățitoare combinată de bucate. Cea mai modernă și perfectă mașină de curățit, cu sita aspirator-trior și descorticoarea cu smirgel.

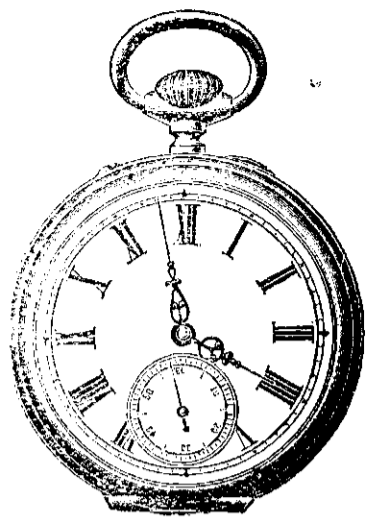
De neîntrecut!

Spălătorie aranjată cu mașini electrice pentru curățirea chimică a hainelor, colorare și spălarea fulgilor de perini.

LUCZA JÓZSEF

Seghedin—Szeged, Laudon-utca 9. sz.
(Colțul pieței Valeria.)

Având sistem propriu de-a curăți chemic și a colora, sunt neîntrecut în meseria mea. Colorez haine de domni, dame, copii, dantele, stoffe de mobile și covoare. Pierdelele le spăl cu mare grijă. Pentru dolii colorez haine în negru. Comandele le execut îndată cu mare acuratețe. Baltoane de piele le colorez în culori închise.

Cele mai bune

oroloage

cele mai solide și cele mai moderne

Juuaericaale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă **chezășie de 10 ani** și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

Brauswetter János

orologer în SZEGED

CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul „Românul” (adeacă scriu că a cetit anunțul în „Românul”). Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

KUN ENDRE,

atelier cu mașini electrice pentru
ascuțire artistică și homoru.

SZATMÁR,

casa-Lévny, vis-à-vis
de Tribunal.

Se recoman. pentru pregătirea și ascuțirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru căsăpie și bucătărie, pentru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și cojocari precum și ascuțirea bricelor pre lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a 6 brice barbierilor
socotesc taxa numai pentru 5.

Articole de casă de sticlă și porcelan, utensilii culinare, articole de argint, nickel și aramă, lampe, rame și picioare la aparate fotografice, cuțite, furculițe și linguri de alpaca și argint, articole de oțel »Sollingen«. — Mobile de fier, cămine perpetice, sobe, articole de toaletă și turiști, cu prețurile cele mai ieftine — se pot cumpăra la firma:

JOSEF JIKELI

SIBIU—HERMANNSTADT, Strada Cisnădiei 47.

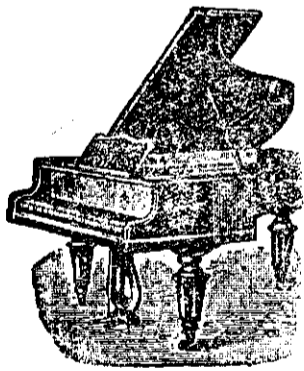
Primul și cel mai mare depozit de piane

W. P. Richter,

Brașov — Brassó, Fekete-utca 29.

Liferează: pianе, harmonici
și pianine, fabricație Bössendorf,
Schreighoffer și Förster.

Imprumută pianе în
condiții favorabile

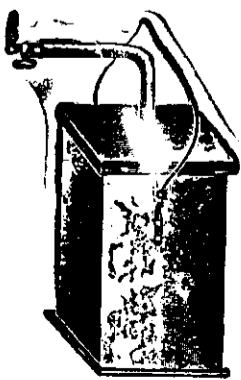
Schwalb Adolf fia Vilmos

tinichigiu și mier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8.

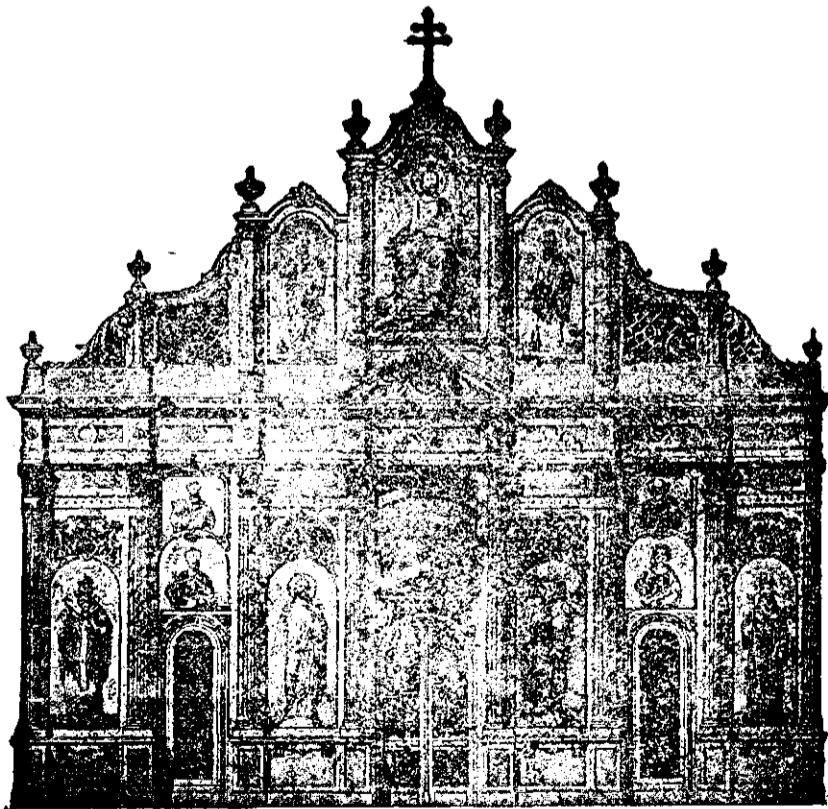
(Colțul străzii Murányi)
Pregătește toffelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, cano pentru olei, lack ori petrolu. facile, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.
Catalog trimite gratuit și franco.

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz

institut pentru ridicarea altarelor în

Budapasta, Köbányai-ut 53.

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile.

Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii.

Prețuri moderate.

Condiții favorabile de plată.